

UBL: BKNOOG 46

46

soekenrooglen

46

18046

DE VERMAKELIJKE LOTGEVALLEN

VAN

UILENSPIEGEL,

OP NIEUW AAN 'T VOLK VERTELD.

MET 20 PLAATJES.

ASSEN,
MEIJER & DE ROO.

MIJ. DER NED.
LETTERKUNDE
TE LEIDEN

Driedubbele doop van den held.

Tijl Uilenspiegel werd geboren tegen 't einde der dertiende eeuw te Kneitlingen in Saksen. Zijn vader heette Klaas en zijne moeder Anna Westbeek. Zijne avontuurlijke lotgevallen beginnen reeds kort na zijne geboorte.

Te Kneitlingen was geene kerk en daarom reisde de geheele familie met de baker naar het naburige Amptlen om den jongen Tijl te laten doopen. Dat was eene gewichtige gebeurtenis in de eenvoudige boerenfamilie en om die eens recht te vieren begaf men zich, na afloop van de doopplechtigheid, naar de herberg. Daar deed men zich eens te goed en de baker, die bij deze gele-

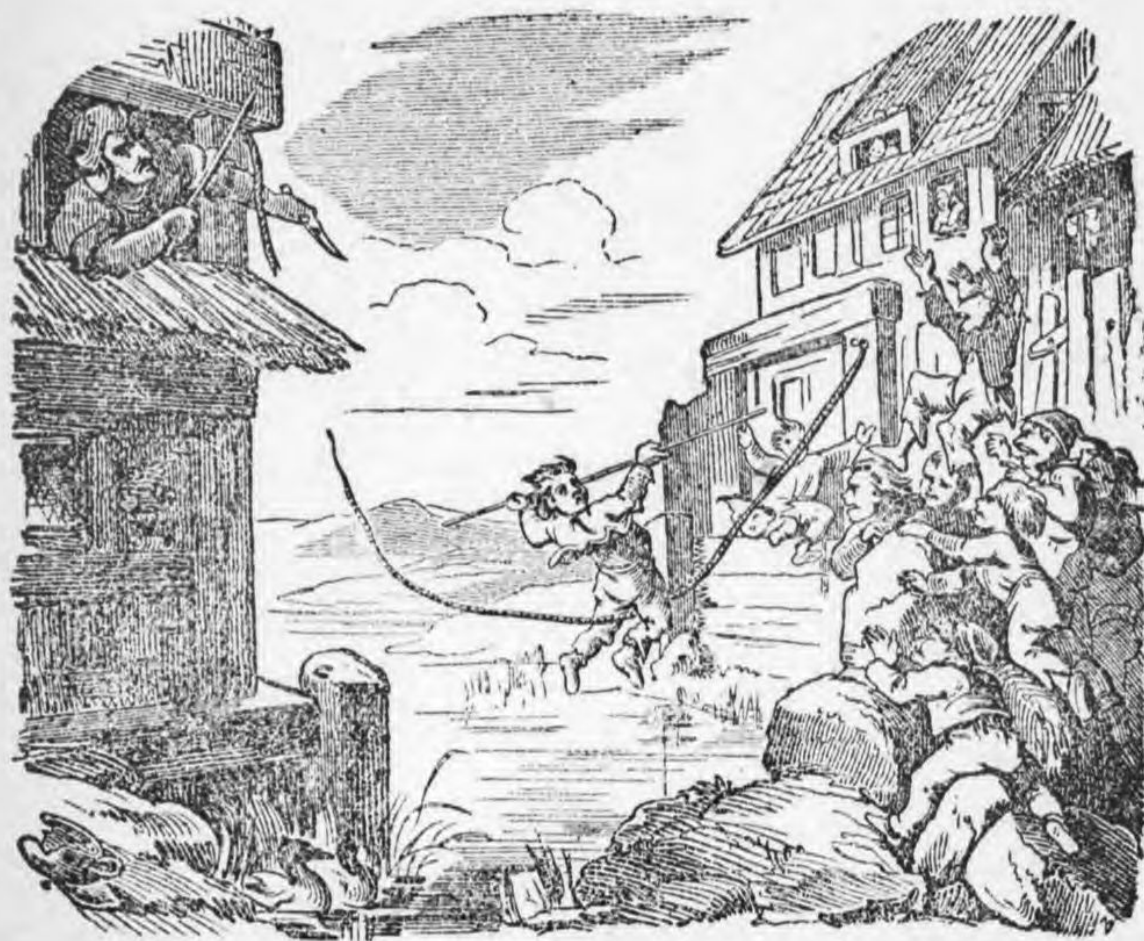
genheid een zeer gewichtige persoon was, werd vooral niet

vergeten. 't Scheen dat onze goede oude ook volstrekt niet afkeerig was van een glaasje of.... 't moest dan een ledig geweest zijn. Vroolijk begaf men zich huiswaarts. Gelukkig, de lange tocht is bijna volbracht! Ginds is het brugje al en dan zijn we er spoedig. De baker sukelt vooruit en..... o, ongeluk! — bedriegen haar hare oogen, weigeren hare beenen haar de volledige diensten, of is haar hoofd wat zwaarder dan gewoonlijk? Ik weet het waarlijk niet, maar wat ik wel weet: ze waggelt en draait een weinig op het niet breede brugje en — baker en Tijn verdwijnen eensklaps in de modderige beek. Welk een ontsteltenis! De vader scharrelt naderbij, waagt zich eveneens in de diepte en heeft het geluk beide drenkelingen weer op 't droge te brengen. Maar — hoe zien ze er uit! Die tweede doop in den modder maakt voor den schreeuwenden Tijn een derde noodzakelijk in schoon water. Zoo was dan onze held op eenen dag drie maal gedoopt.

Eerste proeve van Uilenspiegels talent.

Tijn groeide voordeelig op, dat wil zeggen lichamenlijk, want leeren, neen, daar had hij een afkeer van. Toen hij zoo groot was, dat hij beginnen moest een ambacht te leeren, stierf ongelukkig zijn vader en was Tijn zijn eigen heer, want om zijne moeder bekommerde hij zich niet veel. Zijn liefste bezigheid bestond in koorddansen en kunsten vertoonen in vereeniging met reizende troepen. Hoe zeer zijne moeder dat ook tegenstond, zij kon er niets aan veranderen. Op zekeren dag wilde Tijn op zijn eigen handje eene voorstelling geven. Hij spande van nit het dakvenster der ouderlijke woning over de rivier

naar den tegenover gelegen oever een touw, met het plan daarop zijne koorddansers bedrevenheid te toonen. Eene menigte volks had zich bij de rivier verzameld. Tijl maakte allerlei gewaagde en dwaze sprongen op de koord, toen eensklaps het touw brak en de kunstenaar

in de rivier tuimelde. Een algemeen gelach en geschreeuw volgde. Hoe was dit ongeluk ontstaan? Zijne moeder, om hem van zijn dwaze neiging voor goed te genezen, was stil naar boven geslopen en had het touw doorgesneden. Zij bereikte daarmede echter haar doel geenszins, want Tijl, in plaats van hierdoor afgeschrikt te zijn, zon slechts op een middel om het volk, dat hem had uitge-

lachen, spot met spot betaald te zetlen. Hoe hem dat gelukte, zien wij in de volgende geschiedenis.

Hoe Uilenspiegel zich wreekte.

Weer had Tijn een touw gespannen, maar nu zóó dat zijne moeder hem niet weér eene poets kon spelen. Tusschen twee hoge palen zweefde de grappenmaker boven den weg. Op eens hield hij op, alsof hem iets in den zin kwam. „Hola! menschen, luistert eens” riep hij, zoo hard hij kon. „Nu zal ik u iets vertoonen, dat u lang zal bezig houden. Geeft mij allen uwe schoenen

en gij zult eens zien, wat ik daarmee doen kan.” De jongeren waren daartoe bereid en trokken gewillig hunne

schoenen uit in de hoop nu eens iets verrassends te zullen zien. Tijn nam ze en reeg ze alle aan een lang touw. Hiermede begaf hij zich op de koord en zwaaide er eenige malen mee heen en weder. Daarop maakte hij onverwachts de onderste schoen los, zoodat al de anderen op een hoop op den weg vielen. „Ieder neme zijne schoenen weder!” riep de guit. Dadelijk stormden al de eigenaars op den hoop los. Wat een verwarring. „Dat is mijn schoen!” „Niet waar, het is de mijne!” „Laat los, zeg ik!” „Gij hebt mijn schoen!” zoo riep en schreeuwde het door elkaâr. Spoedig hoorde men ook andere woorden bezigen, die we hier maar niet zullen herhalen en niet lang duurde het of men werd handgemeen. Het regende vuistslagen. 't Was een oorverdoovend geraas. De politie moest eindelijk de vechtenden scheiden. Intusschen was Uilenspiegel er uitgesneden en lachte de menigte in stilte wat uit.

Hoe Uilenspiegel aan brood komt.

Met al deze grappen en streken verdiende hij echter geen cent en leefde van 't geen zijne moeder bij elkander bracht. Dat werd haar eindelijk toch ook te moeielijk, zoodat zij hem met recht verweet, dat hij wel wist van opmaken, maar niet van verdienen. „Gij hebt gelijk moeder”, zeide hij. „Ik zal zorgen, dat we deze week geen gebrek behoeven te lijden, dan zijn we eerst weer zoover.” Hij stapte er dadelijk op uit en nam een grooten, ouden zak meê. In den stad ging hij bij eenen bakker en vroeg dien voor drie gulden brood te koop. De bakker wilde hem gaarne het verlangde brood geven maar — de betaling. „Juist, zeide Uilenspiegel, „juist, ik ben

kamerdienaar van baron Habenichts. Laat uw loopjongen met mij medegaan, dan kan die het geld in ontvangst nemen." Die voorslag scheen den bakker goed toe en Tijn en de jongen gingen op weg. Ze waren nog niet ver gegaan of daar gleed een brood uit den zak, welken Tijn droeg. „Och", zeide hij tot den jongen, „loop even terug en haal voor dit bedorven brood een ander. Gij begrijpt, dat ik zulk een brood den baron niet durf aanbieden. Ik zal u hier zoo lang wachten." De jongen snelde naar den winkel terug, waarop Tijn het insgelijks op een loopen zette en gelukkig met den zak met brood ontkwam.

Slachtsoep met zweepslagen en een kippenoorlog.

In 't plaatsje waar Uilenspiegel woonde, bestond de gewoonte, dat hij, die een varken slachtte, de buurkinderen op soep onthaalde, welke soep de „slachtsoep" werd genoemd. Een der burens, Meier geheeten, een groote gierigaard, had al lang op een middel gezonnen om zich aan de slachtsoep te onttrekken. Toen hij eens weder een zwaar varken geslacht had, maakte hij de slachtsoep zoo vet en zoo zout, dat de kinderen ze onmogelijk konden eten. Meier sloot de deur en haalde de zweep voor den dag, waarmee hij de jongens dwong de onsmakelijke soep te eten. Het regende klappen en onze Uilenspiegel kreeg daarvan behoorlijk zijn deel. 't Is licht te begrijpen, dat de kinderen naderhand niet weer op slachtsoep gingen bij den gierigaard. Eenigen tijd daarna vroeg Meier den loozen Uilenspiegel: „Wanneer komt gij eens weer bij mij eten?" De snaak antwoordde: „Wanneer uwe kippen om 't voeder vechten en er toch

niets van krijgen." „Dat zal lang genoeg aanhouden, vriendje," zei Meier. Misschien niet zoo lang als gij denkt," zeide Uilenspiegel. Daags daarna nam Uilenspiegel eenige touwtjes en knoopte die twee aan twee

kruiselings in 't midden vast. Aan de uiteinden bevestigde hij stukjes brood en wierp die toen tusschen de hoenders van den lieven buurman. Snel vielen de kippen op het brood aan, maar o wee, zoo ras hadden ze 't stukje niet ingeslikt of ze bemerkten dat ze vast zaten. Ze trokken en scheurden, beten en vochten zonder einde en stellig was een groot gedeelte der hoenders gesneuveld, indien Meier's vrouw niet tijdig op 't slagveld verschenen was. Ze gaf een kreet van schrik en verbazing, waarop ook haar echtgenoot toeschoot. Ze begrepen zeer goed, wie hun die poets gespeeld had en scholden en

raasden dat 't een lust was. Intusschen zat Uilenspiegel om een hoekje hen in zijn vuistje uit te lachen en riep: „Dat is de dank voor uw heerlijke slachtsoep?”

Uilenspiegel is niet zoo zoet als honig, ofschoon hij in een bijenkorf zit.

Uilenspiegel was overal bij, vooral als er wat te halen was. In de nabijheid werd een nieuwe kerk ingewijd en bij die gelegenheid duchtig feest gevierd. Uilenspiegel was meê vooraan en kreeg zoo goed zijn deel van den wijn, dat hij ten laatste behoorlijk de „lading” had. Hij sukkelde naar buiten en landde eindelijk in een' bijenstal aan, waar hij in een' ledigen bijenkorf kroop en spoedig insliep. Midden in den nacht werd hij gewekt door stemmen in zijne onmiddellijke nabijheid. 't Waren twee dieven, die gekomen waren om een volen bijenkorf te stelen. „Welken zullen wij nemen?” hoorde Uilenspiegel hen zeggen. „Laat ons een' zwaren uitzoeken,” antwoordde de andere. De dieven gingen daarom in den bijenstal en beurden den eenen korf na den anderen op; eindelijk ook die, waarin Uilenspiegel zat. „Dit is een beste, *de* beste die er in den geheelen stal is; ik kan hem bijna niet oplichten,” riep de dief, — waarop de ander snel bij hem kwam en hem hielp dien korf op de draagbaar te zetten, welke zij meegebracht hadden. Ze namen daarop de baar op en voort ging het met onzen schalk in den donkeren nacht. Voorzichtig lichtte hij de kap van den korf op en trok den voorsten drager gevoelig aan 't haar. Deze meende, dat zijn kameraad het deed en zeide: „Wat beteekent dat nu? Ik draag me bijna lam en krom onder den zwaren

vracht, het zweet loopt me bij stralen langs 't gezicht en nu trekt ge mij bovendien nog aan 't haar?” — „Ik u aan 't haar trekken?” vroeg de ander onnoozel, „ik weet ner-

gens van.” Een oogenblikje later trok Uilenspiegel den achtersten drager aan 't haar. Deze begon eveneens te brommen: „Gij praat van aan 't haar trekken, en nu doet gij 't mij. Schei met die aardigheden maar uit.” „Loop naar de maan”, zei de voorste, ik raak u niet aan.” Morrend stapten ze verder. Eensklaps trok de guit hen beide te gelijk zoo geducht aan de haren, dat de voorste achterover tuimelde en de achterste naar voren wankelde, waarop hunne hoofden elkander zeer onzacht aanraakten. Woedend sprongen ze op en vlogen op elkander los. Vloeken, tieren, klappen uitdeelen, ontelbaar! Dien tijd maakte Uilenspiegel zich te nutte. Snel en zacht

verliet hij den korf en verwijderde zich, terwijl hij de beide dieven naar hartelust liet plukharen.

**Uilenspiegel bewaart den pastoor voor 't breken
van zijn woord.**

Na nu eens hier dan daar vertoefd te hebben, kwam onze held eindelijk bij eenen pastoor, bij wien hij zich als knecht verhuurde. De pastoor beloofde hem een goed loon en bovendien een gemakkelijk leventje, indien hij alles maar deed, zooals de geestelijke hem zou bevelen. „O”, sprak de pastoor, „gij kunt het hier op uwe slofjes afdoen, gij hebt slechts half werk. Buiten u heb ik ook nog eene flinke keukenmeid, gij zult het evengoed hebben als zij.” Eene flinke keukenmeid was't, doch ze had slechts één oog. Nu dat was minder.

Op een' dag beval ze Uilenspiegel naar de keuken te gaan en de hoenders aan 't spit boven 't vuur om te draaien. Hij gehoorzaamde oogenblikkelijk; maar het gebrad rook zoo verleidelijk, dat spoedig een der hoenders in zijn maag was verdwenen. Toen de meid enige oogenblikken later binnen kwam en maar één hoen aan 't spit zag, vroeg ze verstoord: „Waar is 't eene hoen gebleven?” Uilenspiegel antwoordde met 't onschuldigst gezicht van de wereld: „'t Eene hoen? Wel, doe uw beide oogen maar goed open, dan zult gij 't wel zien!” Hierover vertoornd, liep ze naar den pastoor en klaagde hem haren nood. Deze kwam en onderhield Uilenspiegel over zijne spotternij, maar vroeg toch tevens ook waar 't andere hoentje was. „Ach, heerom”, antwoordde hij deemoedig, „ik zag twee hoentjes aan 't spit en dacht: „voor ik hier was, heeft heerom zeker wel vaker

twee hoentjes gebraden en die bepaald met de zorgvuldige keukenmeid gedeeld. Ik zou 't even goed hebben als die 't had, hebt gij mij beloofd, maar vreesde, dat gij mij zoudt vergeten, daarom heb ik 't eene hoentje maar genomen, om u zodoende voor 't schenden uwer belofte te vrijwaren.” — De pastoor lachte en ging heen: de rust was hersteld. Spoedig was hij 't met de keukenprinses weer oneens. Wanneer zij hem bestelde eene mand turf te halen, haalde hij eene halve mand, zou hij een emmer water brengen, hij bracht een halve, zoo deed hij alles half. Brommend verklaagde de eenoogige dienstmeid hem weder bij den pastoor en voegde er de bedreiging bij, dat ze niet langer met zulk een booswicht onder een dak wilde wezen en dus ging vertrekken, als hij niet weggezonden werd. Ofschoon de pastoor veel vermaak vond in Uilenspiegels grappen, wilde hij dezen toch liever missen dan zijne trouwe keukenprinses, waarom hij met een' goeden fooi werd weggezonden.

**Uilenspiegel wil gaan vliegen en geeft tevens eene proeve
van zijne welsprekendheid.**

Die goede fooi was echter spoedig door het grage keelgat van onzen held verdwenen. Te Maagdenburg aangekomen, zocht hij naar een middel om weer wat geld bij elkander te krijgen. Daar viel hem iets in. Hij liet met veel ophef en lawaai bekend maken, dat hij den volgenden dag van de dakgoot der kerk over de stad zou vliegen. Dat verwekte natuurlijk iedereen verbazing. Den volgenden dag was de ruimte om de kerk niet voldoende om de nieuwsgierige menigte te bevatten: op de daken, tegen de schoorsteenen, overal zat het vol.

Uilenspiegel zorgde, dat hij de giften en bijdragen eerst inzamelde, en steeg toen omhoog tot op de dakgoot der kerk. Van daar hield hij de volgende aanspraak tot de nieuwsgierige menigte:

„Brave inwoners van Maagdenburg! tot dusver meende ik dat er geen grooter dwaas op de wereld was dan ik, en zie, nu vind ik eene heele stad vol nog grooter gekken. Waarlijk, ik zou het nooit geloofd hebben, al hadt gij mij allen te zamen hoog en duur bezworen, dat ik vliegen kon en gij allen gelooft éénen. Geloof mij, zonder vleugels kan men niet vliegen en helaas, vleugels en vederen heeft de natuur mij onthouden. Hebt gij dus het onmogelijke voor mogelijk gehouden, gij hebt u zelf bedrogen.”

Morrend en brommend verliet het volk de plaats en de schalk maakte, dat hij met den buit weg kwam. „Waarlijk”, zeide een oud moedertje, „de guit heeft gelijk, waarom waren ook wij zoo dwaas!”

Uilenspiegel geneest vele zieken, maar tevens zijn eigen beurs.

Na eenig heen en weer zwerven kwam Uilenspiegel eindelijk te Neurenberg aan, toen hij juist weer tot zijn schrik bemerkte, dat zijne beurs bedroevend licht werd. Hij waagde echter zijn laatste paar guldens, ging in een groot hotel en gaf zich voor een bekwaam geneesheer uit. „O”, zeide de waard, „dan moest gij hier in ’t hospitaal wezen, het is meer dan vol met zieken, zoodat de directeur er buitengewoon verlegen meê is.” Uilenspiegel liet zich dat geen tweemaal zeggen, maar begaf zich spoedig naar den directeur. Deze ontving hem met blijdschap, maar die blijdschap steeg nog aanmerkelijk, toen de schavuit hem meldde, dat hij maken kon, dat de zieken binnen 24 uren vrijwillig het hospitaal verlieten. „O, als gij dat kondt”, riep de man opgewonden van vreugde, „dat zoudt gij mij van een grooten last ontslaan, dat zou mij wat waard zijn!” — „Ja, hoeveel dan wel?” vroegde Uilenspiegel. Na eenig over en weer praten werd er bepaald, dat onze maat 500 gulden ontvangen zou, als hij zijne belofte hield. „Welnu”, zei Uilenspiegel, „sta mij dan toe, dat ik de ziekenzalen bezoek en met iederen zieke afzonderlijk spreek, om hunne kwalen te leeren kennen.” Dat werd hem toegestaan. Ieder der patienten fluisterde hij toe: „Pas op, wanneer morgen om twaalf uur de directeur roept: „Die zich sterk en krachtig genoeg gevoelt, verlate het

hospitaal!" ga dan oogenblikkelijk heen, want hij heeft het plan opgevat om dengene, die het zwakst is, te verbranden en tot poeder te stampen, om daarmede de anderen te genezen. Ik heb u gewaarschuwd!"

Den anderen morgen kwam Uilenspiegel met den directeur in 't hospitaal en toen laatstgenoemde de zieken tot vertrekken aanmaande, sprongen allen op, huichelden zooveel mogelijk sterkte en kracht en trokken de poort uit. De directeur was buiten zich zelve van verbazing en Uilenspiegel ging lachend met zijn geld de stad uit. Drie dagen later was 't hospitaal weer even vol als voorheen en vertelden de arme zieken den directeur, welk ontzettend geheim die vreemde doctor hun had toevertrouwd. Te laat zag hij dus in, dat hij bedrogen was.

Uilenspiegel lijdt koude en wordt bakker.

Zoo gewonnen, zoo geronnen! Dat bewees Uilenspiegel dagelijks en ook nu weer. Ten minste in Halberstadt treffen we hem aan, midden in den winter, bibberend van kou en rammelend van honger. Toch begaf hem de lust tot guitenstreken niet. Op eenmaal roept hij: „brand, brand!" en ijlt als een waanzinnige de straten door. Spoedig volgt hem een heele schare, schreeuwend en tierend: „waar, waar is de brand?" Uilenspiegel keert zich lachend om en zegt: „Waar? Ja, ik wou, dat ik dat wist, dan liep ik er dadelijk heen om mij te warmen, want ik ben zoo koud als een visch." De menigte was blijde met den schrik vrij gekomen te zijn en verstrooide zich spoedig weer. Een bakker zag den besluiteloozen schavuit op straat rondsletteren en vroeg hem welk ambacht hij verstond: „O, ik ben een bakker",

antwoordde hij. „Dat komt goed uit", zei de man, „de Kerstdagen zijn ophanden, dan is 't er druk, wilt gij bij mij werken?" Uilenspiegel nam dadelijk dat voorstel aan.

Uilenspiegel bakt allerlei monsters.

„Gij zult u van avond alleen moeten redden", zei de baas, „ik moet er noodzakelijk uit."

„Dat is goed", zei Uilenspiegel, „wat moet ik bakken?"

„Wat moet ik bakken? Vraagt gij dat nog en gij zijt bakker van uw beroep! Wat bakt men gewoonlijk, uilen of meerkatten?" Daarop verliet de baas lachend de bakkerij. Maar hoe verbaasd stond hij den anderen morgen te kijken, toen hij de heele bakkerij vol van de wanstaltigste broodfiguren vond.

„Kerel, schelm, uilskuiken! wat hebt gij toch gebakken?" riep de vertoornde baas.

„Uilen en meerkatten meester, zooals gij mij bevolen hebt."

„Wie zal zulke gedrochten koopen? Gij laat uwe plunje hier achter voor het bedorven deeg en kunt dan voor mijn part met uwe uilen en meerkatten naar de maan loopen."

Uilenspiegel pakte zijn baksel bij elkander en stalde het op de markt op een tafeltje uit. Dat was wat vreemds. Ieder moest het zien en — koopen ook. Spoedig was hij alle wangedrochten kwijt en — had hij wel zooveel ontvangen, dat zijne armzalige plunje meer dan tiendubbel betaald was. Toen de bakker dat hoorde, sprak hij: „Dwaas die ik was, ik had den schelm buiten mijne deur moeten houden of partij trekken van zijne dwaasheden. Nu heb ik er niets van."

Uilenspiegel als waarzegger.

Eenigen tijd daarna kwam Uilenspiegel in een dorp, waar de herbergier, ofschoon hij geld en goed in overvloed bezat, er maar steeds op uit was, zijne bezittingen te vermeerderen. Nu ook weer had hij het oog geslagen op een rijke erfenis, wyl hij hoopte, dat de tegenwoordige bezitter er van spoedig het tijdelijke met het eeuwige zou verwisselen. Uilenspiegel, die dit zeer goed wist, gaf zich voor een waarzegger uit, waarop de hebzuchtige waard hem bad en smeekte hem de toekomst te voorspellen. Voor eene goede som beloofde Uilenspiegel eindelijk, hem met de komende dingen te zullen bekend maken, maar laat voorzichtigheidshalve zich eerst betalen. Daarop maakt hij allerlei vreemde grimmassen, bromt en mompelt binnensmonds allerlei onverstaanbare brabbeltaal en zegt eindelijk: „Ik kan u wat goeds voorspellen. Binnen kort zult gij een groot geluk deelachtig worden.” De waard springt op van vreugde, hij verbeeldt zich, reeds de klinkende schijven tusschen zijne vingers te voelen. Hij vliegt heen om zijne vrouw deelgenoot van 't geluk te maken, strompelt onderweg en breekt beide beenen.

„Leugenprofeet”, schreeuwde de waard kermend, „gij voorspeldet mij een groot geluk en zie nu eens hier. Welk een ongeluk!”

„Toch niet, mijn waarde vriend”, spreekt Uilenspiegel kalm, „toch niet, gij kunt u buitengewoon gelukkig noemen, want hadt gij in uwe onbezonnenheid niet even goed den nek kunnen breken?”

„Ach, ach” kermde de waard, „God beware mij, hoop ik, in 't vervolg voor zulk een geluk!”

„Dat geloof ik graag”, zei Uilenspiegel lachend en maakte dat hij weg kwam.

De dure hoefijzers.

Na lang heen en weer trekken kwam onze held eindelijk aan 't hof van den koning van Denemarken. Deze had reeds dikwijls van de kluchtige schelmstukken van Uilenspiegel gehoord en verzocht hem nu dadelijk om een proefje van zijne kunst.

„Waarmede kan ik uwe majesfeit dienen?” vroeg de schelm.

„Besla mijn paard met het beste hoefbeslag, dat gij kent.”

Uilenspiegel beloofde, dat zijn wensch stipt zou worden volvoerd en reed met het paard naar den goudsmid, waar hij het op rekening des konings van gouden hoefijzers liet voorzien. Het laat zich begrijpen, dat er geene kleine rekening voor den dag kwam en de rentmeester des konings kon van verbazing bijna niet spreken toen hem eene som van tweehonderd vijftig gulden voor het hoefbeslag werd afgevraagd.

„Uilenspiegel, wat hebt gij gedaan? Waarvoor vraagt dien hoefsmid toch zooveel geld? Welke ijzers hebt gij 't paard laten aanleggen?” vroeg de koning verbaasd, toen zijn rentmeester hem vertelde, hoe hoog de rekening was.

„Uwe Majesteit heeft bevolen het paard het beste hoefbeslag te laten aanleggen en ik kende geen beter dan een gouden.”

„Gij hebt mijn wil wat al te letterlijk uitgevoerd”, sprak de vorst, doch ik zal u er niet om straffen, integendeel: neem de gouden hoefijzers als belooning voor uwe getrouwheid, maar verzin in 't vervolg minder kostbare grappen!”

Spoedig daarop stierf de goede koning en had Uilenspiegel in Denemarken geene blijvende plaats meer.

Uilenspiegel bevindt zich in zijn eigen rijk.

In Lünenburg had Uilenspiegel het bij den hertog zo-danig bedorven, dat deze hem uit zijn land had laten bannen, met de bedreiging, dat zoo hij zich ooit weer in zijn grondgebied vertoonde, hij direct zou opgehangen worden. — Dat was echter gemakkelijker gezegd dan gedaan. Buitendien, Uilenspiegel had niet veel haast. Hij reed naar eenen boer, die op zijnen akker aan 't ploegen was.

„Wiens akker is dat, vriend”, vroeg hij.
„Wel — de mijne, ik heb hem van mijne ouders geërfd.”

„Goed zoo. Wat moet ik u betalen voor mijne kar vol van uwe grond?”

„Indien gij mij een halven gulden geeft, kunt gij er opladen zooveel gij wilt.”

Spoedig was de kar vol geladen en Uilenspiegel kroop er geheel in. Daar kwam geheel onverwacht de hertog aanrijden.

„Vervloekte schelm, heb ik u niet gezegd, dat ik u zou laten ophangen, indien ik u nog weer in mijn grondgebied aantrof?”

„Vergeef mij, genadige heer”, zei Uilenspiegel, „maar ik bevind mij thans in mijn eigen grondgebied, ten minste de man, waarvan ik het gekocht heb, heeft mij verzekerd, dat hij het van zijne ouders geërfd had.”

„Voor ditmaal zal ik u nog laten gaan; gij zijt een listige vogel” sprak de hertog lachend. Uilenspiegel reed weg tot voor het paleis des hertogs, spande daar zijn paard uit, reed er mee heen en liet de kar met zand vlak voor de ramen staan.

Uilenspiegel als historieschilder.

Daarop trok hij naar Hessenland en gaf zich bij den landgraaf voor een bekwaam schilder uit. Dat trof! De graaf was juist van plan de groote zaal in zijn paleis te laten beschilderen. Dit werk werd aan Uilenspiegel opgedragen. Hij moest op den eenen wand den uittocht der kinderen Israëls uit Egypte schilderen. Binnen zes weken, beloofde Uilenspiegel zou het werk klaar zijn, indien men hem in dien tijd niet kwam storen: Niemand mocht komen zien, hoever het werk gevorderd was.

In dien tijd onthaalde de landgraaf Uilenspiegel en zijne

gezellen zoo goed mogelijk. Eindelijk waren de zes weken voorbij en noodigde de schelm den graaf met zijne geheele hofhouding uit, het kunststuk eens te komen bezien. Vol verwachting traden ze de zaal binnen. De aangewezen plaats voor de schilderij, was met een groot gordijn bedekt. Deftig, ja ernstig schoof Uilenspiegel het ter zijde en toen: — — — woede, ontsteltenis, verbazing vertoonde zich op ieders gelaat. Er was niets te zien dan een breede, roode plank.

„Wat is dat?” donderde de landgraaf hem toe.

„Met uw verlot, genadige heer, dat is de roode zee.”

„En de Israëlitien?”

„Die zijn er reeds door getrokken.”

„En Pharaon met zijn leger?”

„Is verdronken.”

De lucht daverde van het algemeen gelach. — „Uit mijne oogen galgenaas!” bulderde eindelijk de landgraaf, toen hij weer wat tot bedaren was gekomen.

Dat liet hij zich geen tweemaal zeggen, maakte zoo snel mogelijk, dat hij wegkwam en was blijde zes weken lang zoo'n heerlijk leventje gehad te hebben.

Hoe Uilenspiegel de vragen der professoren beantwoordt.

Hij begaf zich nu regelrecht naar Praag, waar hij door middel van plakkaaten liet bekend maken, dat hij de moeilijkste vraagstukken, waarop vele geleerden zich reeds half suf hadden gedacht, zou oplossen. 't Gevolg was, dat hij door de gezamenlijke professoren der academie werd uitgenoodigd, proeven van zijne bekwaamheid te geven. Uilenspiegel verscheen.

De eerste vraag, die hem gedaan werd luidde: „Zeg ons hoeveel droppels water de zee bevat!”

„Ik zal onmiddellijk aan 't meten en tellen gaan”, antwoordde hij rustig, „indien gij, waardige Rector, alle rivieren en stroomen zoolang wilt tegenhouden, tot ik met mijn werk klaar ben.”

De aangesprokene beet zich op de lippen en vroeg verder: „Zeg ons dan, waar bevindt zich het middenpunt der geheele wereld?”

„Het middenpunt is juist hier op deze plaats”, antwoordde Uilenspiegel „en indien gij daaraan twijfelt, zullen wij oogenhkelijk beginnen te meten.”

De vergadering had moeite het lachen te bedwingen. De rector deed echter de derde vraag: „Hoe diep is de zee?”

„De zee is een steenworp diep”, verklaarde onze held

zonder zich te bedenken, „want elke steen, dien men in zee werpt, zal tot op den bodem zinken.” —

De heeren professoren zagen in, dat er met den schalk niets was aan te vangen. Zij hadden gedacht hem door hunne geleerdheid geheel te kunnen overbluffen en hadden zich zelf belachelijk gemaakt. Uilenspiegel vertrok in triomf naar Erfurt.

Hoe Uilenspiegel een' ezelt het lezen leert.

Daar aangekomen liet hij dadelijk aan de universiteit bekend maken, dat hij de groote kunst verstond ieder schepsel, wat het ook was, lezen en schrijven te leeren. De professoren spraken daarop met elkander af, bij hem een' ezelt in de leer te doen, dan kon hij daaraan zijne krachten eens beproeven. Men werd het met hem eens, dat hij het dier in twintig jaar tijd en tegen vijfhonderd gulden leergeld per jaar zou onderwijzen. Uilenspiegel dacht: „wij zijn met ons drieën: de ezelt, de professor en ik. Als een van ons drieën sterft, ben ik van mijne belofte ontslagen.” Hij liet dadelijk een' stal voor zijn' leerling in orde brengen en haalde een groot, zwaar boek. Dit plaatste hij in de kribbe en legde haver tusschen de bladen. Spoedig had hij den ezelt zoover gebracht, dat hij met den tong de bladen omkeerde, om er de haver tusschen weg te eten. Dan zette hij hem ook enkele malen het boek zonder haver voor, waarop dan de ezelt vruchteloos het boek doorzocht en begon te balken: I-A, I-A! — Na eenigen tijd verzocht hij den professoren, eens naar de vorderingen van zijnen leerling te komen zien. Vooraf liet hij het beest een' geheelen dag vasten. Toen nu de professoren in den stal kwamen, zette Uilen-

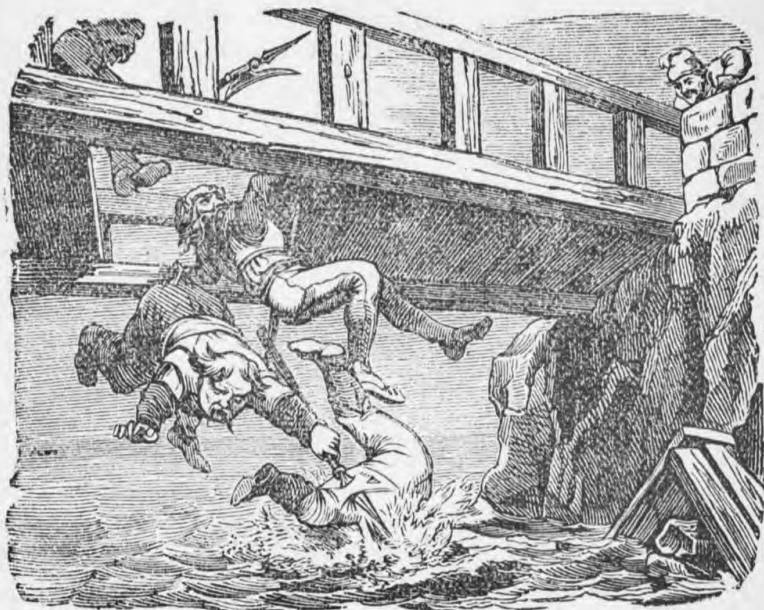
spiegel fluks het dikke boek in de kribbe, waarop de ezelt driftig het begon te doorbladeren en toen hij niets vond, stiet hij als gewoonlijk zijn welbekende, liefelijke geluiden uit. „Hoort ge”, sprak Uilenspiegel „de twee klanken I en A, kent hij reeds. Hij maakt goede vorderingen. Ik heb alle hoop, dat hij spoedig meer zal kennen. Ook denk ik hem nog het zingen te leeren.” De professoren waren hoogst tevreden. Eenigen tijd daarna stierf echter de professor, welke het contract met hem gesloten had en zodoende was hij van zijne verplichting ontslagen.

Uilenspiegel bezorgt de politie een frisch bad.

Op nieuw begaf hij zich naar Neurenberg, doch geraakte door zijne schelmstreken daar spoedig in twist met de politie-agenten, welke hem op alle mogelijke manieren zochten te dwarsboomen. Hij bedacht daarom een middel om zich op hen te wreken. Het wachthuis, waarin zij des nachts waren, was door een brug over de rivier, met de varkensmarkt verbonden. 's Nachts maakte Uilenspiegel in alle stilte eenige planken van die brug los en nam ze er uit. Toen hij daarmede gereed was, maakte hij aan de overzijde een vreeselijk geweld, zoodat alle agenten verschrikt uit het wachthuis stoven en den weg naar de varkensmarkt insloegen. Ze hadden volstrekt geen gedachten op het gevaar, dat hun wachtte. Op de brug gekomen bereikten ze spoedig de opening en daar de duisternis die voor hen verborg, stortten ze de een na den ander hals over kop in de rivier.

„Wel, goede vrienden”, riep de schelm van den kant van 't water: „hoe kunt ge u toch zoo deerlijk vergissen?”

Ge zoekt me in 't water en ik ben goed en wel op 't droge.
Of zijt ge van binnen reeds nat en wilt ge nu ook van

buiten nat wezen? Nu, dat is mij wel." De wachters krabbelden met moeite weer uit het water en gingen druiptnat naar huis. Uilenspiegel vond het echter geraden den volgenden dag niet af te wachten, maar verliet in allerijl de stad.

Uilenspiegel eet voor geld.

Zonder geld, zooals gewoonlijk, kwam Uilenspiegel te Bamberg en bad de waardin van een logement om een weinig eten. „Wel ja”, zeide deze, „denkt gij, dat de

slager mij het vleesch om godswil brengt en de bakker het brood voor niets geeft? Neen, man, ik moet geld voor 't eten hebben.”

„Als dat zoo is, dan wil ik ook wel voor geld eten”, zei Uilenspiegel. Bepaal slechts den prijs.”

„Nu”, zeide de vrouw, „dat is nog al eenvoudig: aan de heerentafel eet men voor 24 stuivers, daarnaast voor 18 stuivers en aan de tafel der werklieden voor 12 stuivers.”

Uilenspiegel nam plaats aan de heerentafel en at alsof hij in veertien dagen niets gehad had. Eindelijk stond hij op en vroeg om afrekening.

„Welnu”, zeide de waardin, betaal mij 24 stuivers.”

„Ik — — betalen?” riep hij verwonderd, „zooals ik u straks gezegd heb, ik heb geen cent op zak. — Neen, gij zijt mij 24 stuivers schuldig, want voor dat geld heb ik gegeten zooveel ik maar kon.”

„Maak dat ge wegkomt schelm”, lachte de waardin, „maar ga in 't vervolg liever bij een ander eten. Ik houd niet van zulke gasten!”

Hoe een gierigaard door Uilenspiegel wordt beet genomen.

Te Keulen trof Uilenspiegel een armen linnenwever, die door een rijken handelaar erg was bedrogen. De man klaagde erbarmelijk, zoodat onze schelm medelijden met hem kreeg. „Hoeveel hebt gij wel bij den rijken schurk geleden?” vroeg hij.

„Ongeveer vijftig goudstukken”, klaagde de man.”

„Wees gerust, mijn vriend”, verzekerde Uilenspiegel „ik zal hem het onrechtvaardig verkregen geld wel weer afnemen.”

Hij stapte daarop naar den rijken schurk en gaf zich voor een' bediende van de bisschop uit.

„Mijnheer zendt mij hier”, zeide hij, „om een volledig gewaad voor hem uit te zoeken. Hij heeft mij bevolen, dat het zeer kostbaar moest zijn, maar ik moest tevens zorgen, dat het goed van pas was, dat is nog al moeielijk.” „Ga maar meê”, zei de koopman.

Ze kwamen in een groot magazijn, waar de kostbaarste zaken, die men zich bedenken kon, opgestapeld lagen.

Spoedig had Uilenspiegel een geschikt, kostbaar gewaad gevonden.

„Och, wees zoo goed en trek het even aan, mijn waarde heer”, verzocht Uilenspiegel „de bisschop heeft ongeveer uwe grootte en is even zoo corpulent. Dan kan ik eens op mijn gemak zien, hoe het staat.”

De koopman voldeed aan zijn verzoek en kleeedde zich geheel in de schitterende bisschops-kleeding.

„Heerlijk, heerlijk!” zei de guit. „Och wees zoo goed en stap de zaal eens door tot ginds achter, dan kan ik 't ook eens in de verte zien.”

Ook hieraan voldeed de gewillige koopman. Ondertuschen nam Uilenspiegel zijn kans waar. Hij nam zoo veel van de kostbare kleinodiën als zijne zakken maar bergen konden. Nog was hij druk aan 't pakken, toen de koopman zich omkeerde en den diefstal bemerkte. In een oogwenk was Uilenspiegel de zaal uit en de straat op. De koopman in zijne vreemde kleeding hem achterna, schreeuwend: „Een dief, een dief, grijpt hem, houdt hem!” Maar de menschen, welke den driftigen man in zulke wonderlijke kleeding op straat zagen, razende en tierende, meenden, dat 't hem in 't hoofd was geslagen en hielden hem vast. Vóór het misverstand was opgehelderd,

had Uilenspiegel volkomen den tijd gehad met zijnen buit te ontvluchten.

Uilenspiegel koopt kippen zonder ze te betalen.

Zijn geroofde schat hielp hem echter niet veel; spoedig had hij 't er weer doorgebracht. Toen hij te Quedlinburg aanlandde, bezat hij reeds geen stuiver meer en hij had

honger. Daar treft hij op de markt eene vrouw met eene mand vol hoenders.

„Hoeveel kost het stuk”, vraagt Uilenspiegel.

„Twaalf stuivers”, antwoordt de vrouw.

„Goed”, zegt hij, „geef maar hier”, en neemt de vrouw de mand met hoenders af.

„Neen, neen, dat gaat zoo niet, eerst betalen”, roept de vrouw driftig.

„Goede moeder”, zegt Uilenspiegel, „ik ben de dienaar van de heilige abdis van het klooster, straks zal ik u het geld brengen.”

„Abdis, abdis, ik ken geen abdis, evenmin als u. Ik wil mijn geld hebben.”

„Hoor eens vrouwtje, ik houd u voor heel verstandig, — daar, neem de haan zoolang te pand, dan zijt ge zeker van uw geld, niet waar?”

De vrouw was verbluft, liet zich den haan in handen stoppen en de schelm met de hoenders ontsnappen. Misschien wacht ze nog wel met de kraaiër op de terugkomst van Uilenspiegel.

Altijd verkeerd.

Daarop koos de deugniet Wolfenbuttel tot het tooneel zijner schelmstukken. Hij landde daar bij een pastoor aan en had er goede dagen, doordien de vrome heer nog al van den snaak hield. Er was buitendien ook niet veel om zich mede te vermaken, want het regende onophoudelijk, waardoor de meeste menschen in een onaangename stemming gebracht werden. Alleen Uilenspiegel bleef uitgelaten vroolijk.

„Hoe komt het toch, dat gij bij zulk ellendig weer nog zoo vroolijk kunt zijn?” vroeg hem eens de geestelijke.

„Wel”, antwoordde hij, „ik verheug mij in de schoone dagen, die komen zullen, want: — na regen komt immers zonneschijn.”

En zoo werd het. Het regenen hield eindelijk op en

een schoone, heldere, zonnige tijd brak aan. Uilenspiegels opgeruimdheid was met den regen verdwenen. Mismoedig liet hij het hoofd hangen. Toen de pastoor hem naar de reden daarvan vroeg, zeide hij treurig: „Ach, niet altijd zal 't zulk mooi weer blijven, want zonnige dagen wisselen af met storm en onweer.”

„Deze dwaasheid is zeker niet geheel van beteekenis ontbloot”, antwoordde de pastoor nadenkend, „wijl eenvoudigheid en wijsheid, verhevenheid en belachelijkheid niet ver van elkander verwijderd zijn.”

Uilenspiegels voorspelling werd bewaarheid; maar al te ras kwamen de regen- en stormvlagen terug en — Uilenspiegel was weer vroolijk? Neen, dat juist niet, want hij had door zijne schelmstreken de gunst van den den pastoor verbeurd, zoodat hij zich bijna niet meer wist te redden. Zijn streken behield hij echter.

Eens op een avond had Uilenspiegel een geweldigen honger en stal in zijnen nood van eene weduwe een klein varken, 't welk hij terstond slachtte, braadde en — grootendeels opat. Dat kwam hem duur te staan. Zijne misdaad werd bekend en spoedig stond hij voor den rechter.

„Hebt gij het varken gestolen?” begon deze.

„Zoo is het, gestrenge rechter!” antwoordde Uilenspiegel.

„En wat hebt gij er mede gedaan?”

„Ik heb het opgegeten.”

„Schandelijk, afschuwelijk” voer de rechter voort. „Een arme weduwe bestelen. Wat zult gij antwoorden, wanneer gij op den jongsten dag ter verantwoording wordt geroepen, als de weduwe met de gestolen bigge u aanklaagt?”

„Zal dan het zwijntje op den jongsten dag ook weder verschijnen?” viel Uilenspiegel den rechter in de rede.

„Ongetwijfeld!” verzekerde deze plechtig.

„Welnu, dan zal ik tot de weduwe zeggen: „Vrouw, neem uw varken terug, hier is het.”

De gerechtszitting werd verdaagd.

De hertog, wien deze gebeurtenis verteld werd, vond het zoo grappig, dat hij beval, den schelm van alle rechtsvervolging te ontslaan, daar hij zich er zoo goed had uitgered.

Uilenspiegel en zijn bed slapen elk zijn beurt.

Hierop reisde onze held naar Rostock en verhuurde zich

bij een' smid. Daar beviel het hem echter niet bijzonder,

want er moest hard gewerkt worden en daarvan was hij geen groot liefhebber. Bovendien wekte de smid zijne knechten gewoonlijk zeer vroeg, ja soms reeds kort na middernacht. Dat begon Uilenspiegel spoedig te verdrieten. Toen de baas op eenen morgen in de smederij kwam, nadat de knechten juist begonnen waren te hameren, zag hij daar eene wonderlijke vertooning.

Aan het aambeeld stond Uilenspiegel te smeden met zijn bed op den rug. De vonken vlogen links en rechts en kwamen gedeeltelijk ook in 't bed terecht, hetwelk reeds duchtig begon te rooken. „Wat doet gij toch, stommerik!” schreeuwde de baas.

„Hameren baas, niets dan hameren”, zei Uilenspiegel bedaard.

„En waartoe die heele winkel op den rug, schaapskop?” brulde de baas nog kwader wordend door de bedaardheid van den schelm.

„Baas”, zei Uilenspiegel en hield even op, „ik heb den halven nacht op 't bed gelegen, nu is het niet meer dan billijk, dat het bed de andere helft van den nacht op mij ligt, vindt gij ook niet?”

„Dat u de duivel hale”, vloekte de smid „gij zijt een doortrapte booswicht, ik wil u zoo niet langer in de smederij zien, leg het bed weg en ga daarenboven dadelijk mijn huis uit.”

Uilenspiegel voldeed aan dat bevel; smeed het bed weg, krom de trap op, brak de pannen en latten aan stukken en kroop toen het dak op, vanwaar hij gelukkig langs de goot op de straat terecht kwam.

Toen de baas dat geweld hoorde riep hij: „Wat is dat voor een heidensch spektakel daar boven?”

„Wel”, antwoordde de knecht, „dat is Uilenspiegel, die

woordelijk aan uw bevel voldoet, hij klimt boven het dak uit."

De baas stormde de trap op, maar kwam te laat: de vogel was gevlogen.

Uilenspiegel als schoenmakersknecht.

Wat nu te beginnen? Hij hoort, dat een schoenmaker, daar niet ver van daan, een knecht noodig is, en verhuurt zich bij hem. — Pas is hij aan 't werk of de baas zegt: „Ik moet voor een poosje van huis, snijd intusschen maar wat klaar.” „Wat zal ik snijden baas?” vraagt hij. „O, dat is onverschillig; snijd ze maar van allerlei grootte, zooals ze de poort uit en in gaan.”

De baas kwam 's avonds te huis en liep terstond naar den winkel om te zien, hoe de nieuwe knecht zich gehouden had. Hoe groot was zijne verwondering, toen hij op de werktafel niets dan schapen, koeien, paarden, honden enz. in leder uitgesneden vond.

„Ellendeling, wat hebt gij nu gedaan?” riep de ontstelde schoenmaker.

„Gesneden zoo als ze de poort uit en in gaan”, antwoordde hij.

„Dat was mijne bedoeling niet. Ik meende grooten en kleinen, maar toch altijd *schoenen*.” — „O zoo, had u dat dan maar gezegd”, zeide de schelm onnoozel.

„Nu”, voer de baas voort, „ik kom over een uur weer bij u; hier ligt nog gesneden werk, grooten en kleinen, naai die nu maar spoedig aan elkaar, maar zorg, dat het goed stevig in elkander komt.”

Uilenspiegel nam het leër van een' grooten schoen en naaide er dat van een kleine aan vast, daarop nam hij

weer een groote en dan weer een kleine. Hij naaide alles stevig aan elkander en was er nog mee bezig, toen de baas in de winkel trad. Eerst kon deze van verbazing en kwaadheid geen woord spreken. Daarop brak hij in een' stroom van scheldwoorden los, waarop Uilenspiegel maar spoedig zijne biezen pakte, vreezende er anders niet heelhuids af te komen.

Van een hond kan men geen bier brouwen.

Te Einbeck trad Uilenspiegel in dienst bij een' brouwer. Op zekeren dag ging de man van huis en zeide tegen hem: „Hier is de groote brouwketel, stook het vuur goed aan en als het water kookt, werp er dan de hop in en laat die goed afkoken.” „Goed baas”, zei Uilenspiegel en de brouwer vertrok, om met zijne burenen feest te vieren. De schelm stookte, dat de vlammen om den grooten brouwketel krulden en spoedig kookte het water, dat het borrelde. Ongelukkig heette de hond van zijn baas Flop en deze werd nu door den onbarmhartigen deugniet aangepakt en in den brouwketel gestopt, waarin hij spoedig dood was, ja geheel uit elkander kookte, zoodat de beenderen op den bodem lagen. 's Avonds komt de baas met een nat zeil te huis en zegt tegen de meid: „Ga eens zien of de nieuwe knecht de hop goed gekookt heeft.” Pas is de meid weg, of hij hoort in de brouwerij een vreeselijk spektakel. Dadelijk waggelt hij er heen. „Wat is er te doen?” stamelt hij met moeite. „Wat, wat!” schreeuwt de meid, „daar heeft die ellendige schurk de hond in den brouwketel gesmeten, zie eens hier. Jou schobbejak, jou lomperd!”

Ja, daar lag het treurig overschot, het geraamte van den armen hond.

„Ik wist niet dat — de baas zeide ik moest hop koken en — — —”

„Zwijg!” riep de baas met dronkenmanswoede, „mijn hond koken, hondebier brouwen, hond, hondebier — — maak, dat gij wegkomt . . . hondebier!

„Dat is nu het loon voor mijne getrouwheid”, bromde Uilenspiegel, terwijl hij heenging. Of de brouwer dat hondebier later ook verkocht heeft en hoe het smaakte kunnen wij helaas niet zeggen.

Uilenspiegel maakt een wolf in plaats van een buis.

Van daar vertrok Uilenspiegel naar Bern en wist werk te bekomen bij een' kleermaker.

„Hoor eens”, zei de baas, „maak van avond dezen wolf (een boerenbuis) gereed. Als gij dat gedaan hebt kunt gij slapen gaan.”

Zoals wel te denken is, voerde Uilenspiegel het bevel letterlijk uit en toen de baas 's morgens in den winkel kwam, stond er een kunstig nagemaakte wolf, van de stof, welke hij Uilenspiegel gegeven had, vervaardigd. De baas was eerst verschrikt, maar spoedig veranderde zijn schrik in toorn, toen hij merkte hoeveel nadeel de booze guit hem berokkend had. Hij nam zich voor met hem op zijne hoede te wezen.

Eenige dagen later zei de snijder tegen hem: „Hier heb ik een buis, gooi daar een, twee, drie, een mouw aan, ik moet er uit en kom eerst laat terug. Morgen zal ik eens zien, hoe gij 't gemaakt hebt.” De baas ging gerust van huis. 's Morgens ging hij naar den winkel en zag — ja, op de tafel stond de rok op een' stander en Uilenspiegel stond er naast en smeed er onophoudelijk naar met den mouw.

„Wat beduidt dat?” schreeuwde de toornige snijder.

„Ja, wat dat beduidt!!” schreeuwde Uilenspiegel snibbig terug. „Is dat ook een werk, dat gij mij opgedragen hebt? Den geheelen nacht heb ik onophoudelijk gesmeten, maar 't is mij onmogelijk den mouw er aan te smijten, ze valt telkens er weer af. Zulk werk behoeft ge mij niet wêér op te dragen.”

„Ik zal u in 't geheel geen werk weer opdragen, gij wilt mij toch altijd verkeerd verstaan. Maak maar gauw, dat gij wegkomt”, zei de baas toornig.

„Dat heeft men er van”, zei de schelm morrend, terwijl hij heenging, „dat men zich zoo afslooft om de ontvangen bevelen stipt ten uitvoer te brengen.”

Uilenspiegel geeft den kleermakers onderricht.

Uilenspiegel reisde daarop naar Rostock, waar men reeds veel van zijne snakerijen had gehoord. Daar liet hij een menigte circulaires drukken en aan alle kleermakers in de omstreken toezenden. Hij maakte hun daarin bekend, dat hij hen, wanneer ze op den bepaalden dag te Rostock op de markt wilden komen, iets zeer belangrijks omtrent hun vak wilde leeren. Op een bepaalden tijd waren een groote menigte kleermakers op de markt verzameld, waar Uilenspiegel een groote tribune had laten oprichten. Hij beklom, nadat hij ze lang genoeg

had laten wachten, het spreekgestoelte en zeide ernstig en deftig: „Mijne heeren! Wilt gij niet steeds vergeefs werk doen, wees er dan altijd op bedacht, vóór gij be-

gint te naaien, een knoop in 't einde van den draad te leggen, anders is al uwe moeite verloren.”

Eerst staarden de verblufte omstanders den spreker verbaasd aan, doch spoedig begonnen zij te morren: „Dat wisten wij al lang; denkt gij, dat gij ons dat nog moest leeren? Moesten we daarom eene zoo verre en moeielijke reis doen?” Doch een der oudsten zeide: „Hoor eens, kameraden, die reis is nog niet geheel te vergeefs geweest: laat ons er uit leeren, dat men meer zijne eigene krachten moet vertrouwen, dan naar het gepraat van een ander hooren.” Daarop trokken de snijders pruttelend af, tot groot vermaak van de toegestroomde burgers.

Uilenspiegel krijgt bijna een pak slaag.

Daarna besteedde hij zich bij een bontwerker, doch maakte het bij dien op zekeren dag zoo bont, dat de man in zijn drift een stuk hout greep en hem er mede te lijf wilde. Hij maakte spoedig, dat hij weg kwam, stormde de trappen af en wilde de deur uit, toen de vrouw en dochter van den baas hem den weg versperden. „Laat mij gaan, laat mij gaan”, schreeuwde hij, „de baas heeft een been gebroken en nu moet ik spoedig den doctor halen.” De vrouwen waren erg verschrikt en liepen de trap op, waar hun de woedende bontwerker te gemoet kwam, ze beide in zijn vaart omver liep en met hen de trap afrolde. In dien tusschentijd wist Uilenspiegel te ontsnappen.

Uilenspiegel smeert den wagen.

Nu verhuurde hij zich bij eenen baron voor koetsier en

zou daar een goed leventje hebben kunnen leiden, als hij 't maar niet door zijne schelmstreken had bedorven. Eens zeide de baron tot hem: „Ga heen en smeer den wagen, ik wil straks met mijne echtgenoot uit rijden.”

„Daartoe is er geen vet genoeg meer in den smeerpot, antwoordde Uilenspiegel.

De baron haalde zijne beurs uit en zeide: „Ziehier, haal daarvoor vet, en deze twee goudguldens zijn op afkorting van uw loon.”

Vlug haalde hij een pot met vet en begon, in plaats van de assen, den geheelen wagen met het stinkende vet te bestrijken.

De wagen kwam voor de deur en de baron en barones stapten in. Pas waren ze gezeten of ze bespeurden den ondragelijken stank. „Bah, wat een vieze lucht!” zei de barones en sloeg met de handen van zich af. Daarbij kwam ze in aanraking met den met vet besmeerden wagen. „Wat is dat?” riep ze verschrikt. De baron boog zich naar haar over, om te zien wat het was en raakte daardoor ook met zijne handen in 't vet. Nu kende zijne woede geen grenzen. „Schurk! wat hebt gij gedaan!” bulderde hij. „Uwe genade heeft mij bevolen den wagen te smeeren”, zei Uilenspiegel buigend, maar maakte tevens, dat hij weg kwam, daar hij zich in de nabijheid van den baron niet meer veilig achtte.

Uilenspiegel als leerlooier.

Spoedig was zijn geld weer verteerd en moest hij op middelen peinzen, om zich weer opnieuw daarvan te voorzien. Hij verhuurde zich bij eenen leerlooier, maar spoe-

dig verveelde het hem daar; misschien was dat baantje hem al te welriekend.

Op eenen avond ging de baas met zijne vrouw naar eene bruiloft in de buurt, en liet Uilenspiegel alleen te huis met de opdracht goed voor het leer te zorgen, dat in de kuip zat. Hij moest, zeide de baas, er vooral om denken, dat het goed gaar werd.

Nadat de baas zich verwijderd had, hing Uilenspiegel eenen grooten ketel op 't vuur, vulde dien met water en wierp er de voorhanden vellen in. Daar het hem aan hout ontbrak, nam hij stoelen, banken, kisten, tafels, alles wat voorhanden was, hakte het aan stukken en wierp het op 't vuur. Spoedig begon het water te koken, waardoor de huiden zoo week werden, dat men ze wel tusschen de vingers aan stukken kon wrijven. Daarop poetste Uilenspiegel wijselijk de plaat.

Toen de baas te huis kwam, en al de voornaamste meubels miste, kon hij in 't eerst maar niet gissen, wat er gebeurd was. Eindelijk vond hij de verkoolde resten er van op den haard liggen en nu kende zijne woede geen grenzen. Dadelijk wilde hij hem de politie op de hielen na zenden, maar zijne vrouw zeide: „Wat zou 't ons helpen; de schelm is reeds lang weg en onze meubels zijn we toch kwijt. Laat hem loopen en wees maar blijde, dat we van hem af zijn.”

Hoe Uilenspiegel water in wijn verandert.

Uilenspiegel begaf zich daarop naar Lübeck. Hij hoorde, dat daar in zeker wijnhuis een zeer verwaande waard was, die meende, iedereen te slim te zijn. „Dat zal ik hem eens anders leeren”, dacht Uilenspiegel. Hij nam twee tamelijk

grootte wijnkannen, vulde de een met water en verborg die zorgvuldig onder zijne mantel, terwijl hij de andere ledig in de hand hield.

„Vul mij dezen kan met wijn,” zeide de schalk.

De waard deed dit oogenblikkelijk en reikte hem de gevulde kan over.

„Hoeveel kost die wijn?” vroeg Uilenspiegel.

„Zestien stuivers,” antwoordde de waard.

„Dat is te veel,” zeide de schelm, „ik heb slechts tien stuivers in den zak.” Ondertusschen had hij de kan met water onder den mantel weggenomen en die met wijn er weder onder verborgen.

„Hoor eens,” zeide de waard boos, „dat had gij mij wel eerder mogen zeggen, of dacht gij misschien, dat ik u borgen zou? Neen man, ik laat mij door niemand beet nemen. Geef hier die kan!”

Uilenspiegel reikte hem de kan met water toe en de waard goot den inhoud, zonder er naar te zien, weer in het vat.”

De schelm deed zich daarop aan den wijn eens recht te goed.

Aan welken boom wil Uilenspiegel hangen?

Het was hem nog niet mooi genoeg den waard eens netjes bedrogen te hebben, neen, hij moest er zich ook nog op beroemen. Dit bekwam hem echter slecht, want de zaak kwam daardoor ter oore van de politie en Uilenspiegel werd voor 't gerecht gedaagd. Aan ontkomen viel niet te denken. En zwaar was de straf, dien de rechters den armen zondaar oplegden: Wegens diefstal van wijn

en meer ondeugende streken, werd de arme Tijn veroordeeld om gehangen te worden.

Aan sterven had onze held nog volstrekt geen zin, en vooral niet op die manier.

Toen hem het vonnis voorgelezen was, sprak hij deemoedig:

„Edelachtbare rechters. Geld en goed begeer ik niet, waartoe zou een ter dood veroordeelde dat dienen, — om mijn leven smee ik evenmin, — maar toch ik heb nog twee beden, welke ik hoop, dat gij mij niet zult weigeren te vervullen.”

„Indien gij niet om 't behoud van uw leven vraagt, noch geld of goed verlangt en uw verzoek niemand benadeelt of schande aandoet, zult gij uwe rechters bereid vinden het te voldoen.

„Nu dan,” fluisterde Uilenspiegel, „ik verzoek buiten in 't bosch te worden opgehangen.”

„Toegestaan!” zeiden de rechters eenparig.

„En dan: Ik zou gaarne zelf den boom uitkiezen, waaraan ik hangen zal.”

„Eveneens toegestaan”, antwoordden de rechters.

Toen men echter in 't bosch kwam, vond Uilenspiegel dien boom te dik, dien te lang, dien te krom, dien te knoestig, dien te klein enz. Kortom, hij zocht tot de zon bijna onder was. De rechters werden ongeduldig, maar Uilenspiegel zocht rusteloos voort. Eindelijk bemerken ze, dat ze beetgenomen waren en zeiden onder elkander: „De vent is in staat al zijn leven door te zoeken. Wij kunnen er niets tegen doen, laat ons genade voor recht laten gelden en den schelm vrijlaten.” Het vonnis werd veranderd in verbanning en Uilenspiegel, van zijne boeien ontslagen, over de grenzen gejaagd. —

Hoe Uilenspiegel aan een stuk vleesch kwam.

In Erfurt voerde hij kort daarna weer zijne oude streken uit. Eens op zekeren morgen ging hij over de markt voorbij een' slager.

„Wilt gij niet een heerlijk stuk vleesch mee naar huis nemen mijnheer?” riep de slager.

„O zeker, waarom niet” antwoordde de schalk. „Geef mij maar een fijne, lekkere kalfsbout.”

De slager reikte hem het gevraagde toe, en Uilenspiegel nam het aan en ging er mee heen.

„Ho, ho, dat gaat zoo niet, eerst betalen!” schreeuwde de slager. Maar Uilenspiegel keerde zich bedaard om en antwoordde: „Nee vriendje, dat behoeft niet, gij hebt mij immers het vleesch gegeven.”

„Gegeven?” riep de man woedend, „gegeven? Hoe komt gij er bij?”

De andere slaggers raadden hem aan rustig te blijven en geen schandaal te maken, doch de opgewonden man schreeuwde boos: „Wat gaan u mijne zaken aan, bemoeit u met uwe eigene!”

Zijn ambgenooten wilden hem echter toch nog tot bedaren zoeken te brengen en zeiden: „Laat den schelm er mee loopen, hij heeft werkelijk gezegd: „Geef mij maar — — —”

„Zeker, dan was ik het kwijt, dat zoudt gij gaarne zien, niet waar, gemeene schelmen!” riep de bedrogen slager. Zulke woorden wilden de anderen niet hooren!

Woedend vielen ze op den scheldenden en razenden man aan en takelden hem alleronbarmhartigst toe. Intusschen pakte Uilenspiegel zijn biezen en smulde te huis heerlijk van zijn boutje.

Hoe Uilenspiegel op nieuw aan geld kwam.

In Leipzig beleefde Uilenspiegel treurige dagen. Zijn geld was op en niemand wilde hem werk verschaffen, daar men maar al te goed met zijne schelmsche streken bekend was. Hoe zou hij zich verder redden? Op een zondagmorgen stapte Uilenspiegel met een hoogst ernstig gezicht naar de kerk, maar met welk doel? Hij had een' rijken koopman in 't oog en volgde dien tot in de kerk. Onder 't gebed, bij 't knielen, futselt Uilenspiegel hem de groote zilveren gespen van de schoenen, steekt die in zijn zak en verlaat oogenblikkelijk de kerk. Regelrecht gaat hij naar 't huis van den koopman en zegt tot diens vrouw:

„Uw man heeft mij hierheen gezonden om u te zeggen, dat hij een zeer voordeeligen koop heeft gesloten. Hij verzoekt u mij dadelijk tien gouden dukaten mee te geven voor hem.”

De vrouw zette een ongeloovig gezicht en wilde hem juist het gevraagde weigeren, toen Uilenspiegel haar reeds voorkwam door te zeggen:

„Wilt gij mij nisschien niet gelooven? Daarop heeft uw man gerekend. Zie, hij heeft mij tot teeken, dat hij mij zelf gezonden heeft, zijne schoengespen meegegeven. Geef mij 't gevraagde geld, dan breng ik 't hem dadelijk met de gespen.”

De vrouw was overtuigd en gaf den schelm het geld.

Toen de kerk uit was en de man te huis kwam, vroeg zijne vrouw hem dadelijk:

„Nu, hoe is 't met de zaak gegaan, kunt gij er veel aan winnen?”

„Winnen? — waaraan? — Wat praat ge toch? Win-

nen, zeg liever verliezen! Men heeft mij in de kerk mijne zilveren schoengespens ontstolen!"

Nu gingen de vrouw de oogen open. „O”, — schreeuwde zij — „en ik heb den dief er nog tien gouden dukaten er bij gegeven. O, ik ongeluksvogel, ik ongelukskind!” Zij jammerde zonder ophouden.

„Ja”, zeide de man eindelijk, „verloren is verloren, wat zullen wij er meer aan doen? ’t Zal zeker wel weer een streek van den doortrapten Uilenspiegel geweest zijn!”

Uilenspiegel als kok en koetsier.

Daarop vertrok onze held naar Frankfort en verhuurde zich bij een koopman als kok. ’t Scheen, dat de vrouw hem dadelijk reeds niet al te goed vertrouwde, want zij vroeg haren man:

„Wat wilt gij toch met dien vreemden snoeshaan doen? Laat hem loopen, want ik vrees, dat gij niets met hem zult kunnen uitrichten.” De man vond echter behagen in den vroolijken snaak en hield hem.

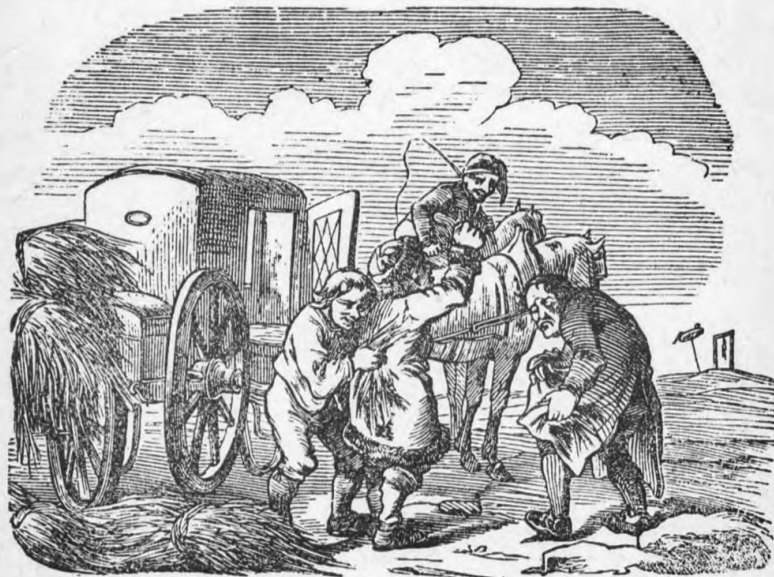
„Hoor eens,” zeide hij tot Uilenspiegel, „neem eene mand en ga mee naar den slager.” Uilenspiegel voldeed aan dat bevel. Nu kocht de koopman eenige stukken heerlijk vleesch, waarbij ook een lekker braadstuk was.

„Dat moet ge me nu eens lekkertjes klaar maken tegen morgen, want dan krijgen we gasten; vooral dat braadstuk moet ge koel braden, hoor je!”

„Uw wil geschiede,” zei Uilenspiegel bedaard en plaatste het braadstuk in den kelder, tusschen een paar biervaten, waar hij het stil liet staan, terwijl hij het andere gereed maakte.

’s Anderen daags, toen de gasten aan tafel zaten, werd

Uilenspiegel bevolen het eten op te brengen. Het braadstuk verscheen natuurlijk niet. „Waar blijft ons gebrad?” vroeg de koopman. „In den kelder,” antwoordde de schelm. „In den kelder, — wat beduidt dat?” — „Daar is het koel, zooals gij bevolen hebt,” antwoordde de looze knecht met een effen gezicht. En zoo was het. Ze moesten zich zonder het heerlijke braadstuk behelpen.

Om de gasten daarvoor een weinig schadeloos te stellen, besloot de koopman met hen des namiddags een rijtoertje te doen en beval zijn knecht den wagen te smeren. Hij voldeed weer te letterlijk aan dat bevel en bestreek den wagen geheel en al met stinkend vet. Pas zaten de gasten er in of ze bemerkten een ondragelijken reuk en naar de oorzaak er van zoekend en tastend, vonden ze, dat

ze geheel met vet bemorst waren. Aan 't vloeken en razen kwam natuurlijk geen einde.

Gelukkig stond daar juist een wagen met stroo, waarmee ze 't stinkend vet zoo goed ze konden, afwischten. Daarop namen ze weer plaats.

„Rijd toch wat aan!” snauwde de koopman Uilenspiegel toe. „Waarheen?” vroeg deze onnoozel. „Waarheen?” — dat weet ge immers wel! Rijd voor mijn part naar de galg!” Een weinig later hield Uilenspiegel stil en begon de paarden uit te spannen. „Wat zal dat?” vroeg de koopman. „We zijn er,” antwoordde Uilenspiegel. — „Waar?” — Wel, zooals gij bevolen hebt, bij de galg!” — „Vervloekte schelm”, bromde de koopman, „zijt ge dan ook altijd verkeerd? Span weer in en maak dat ge vooruit komt!”

Uilenspiegel deed de paarden weer voor de wagen, maar trok, zonder dat de anderen 't merkten, den bout uit het voorstel. Pas waren ze eenige schreden verder gereden of het achterstel met de passagiers bleef staan en Uilenspiegel reed met de paarden vooruit. De koopman moest loopen en schreeuwen uit al zijn macht om hem weer terug te krijgen.

„Wat beteekent dat nu, schapekop!” riep hij woedend.

„Och, — heer, ik deed, zooals gij mij gezegd hebt en maakte, dat ik vooruit kwam. —” De wagen werd weer in orde gebracht en eindelijk kwam men dan toch gelukkig over. „Hoor eens”, zei de koopman, met al uw dwaasheden is 't al laat geworden; van nacht kunt ge hier nog blijven, maar morgen moet ge mijn huis ruimen, ik wil u niet langer als knecht hebben.”

Uilenspiegel beloofde aan 't bevel te zullen voldoen.

's Morgens werd de koopman wakker door 't slaan van

deuren, en een druk heen en weêr loopen in zijn huis. IJlings springt hij uit 't bed en vindt Uilenspiegel vlijtig bezig met het naar buiten dragen der meubels?

„Wat begint ge nu nog weer! Heb ik niet gezegd dat ge”

„Ja heer, dat ik uw huis moest ruimen”, viel Uilenspiegel hem in de rede, en daarmee ben ik druk bezig.” „Wacht, dan zal ik u even helpen”, riep de vertoornde baas en greep een knuppel, — maar voor hij Uilenspiegel daarmee kon raken, had deze zich reeds lang uit de voeten gemaakt.

Uilenspiegel verkoopt een paard voor drie zweepslagen.

Uilenspiegel had nog al vrij wat geld in den zak en kocht zich, daar hij het toch niet bewaren kon, een mooi paard, een ferm vos, en reed er mee naar Mecklenburg. Onderweg kwam hij eene herberg voorbij en liet zich daar een goed glas wijn schenken. Toevallig bevond zich daar onder de gasten een paardenhandelaar, die dadelijk zin kreeg aan den mooien vos.

„Wilt gij mij dat paardje ook verkoopen, mijnheer?” vroeg de handelaar. „Ik geef er u honderd rijksdaalders voor.”

„Mijn paard is niet te koop”, antwoordde Uilenspiegel, „al boodt gij mij ook duizend rijksdaalders.”

„Gij spot zeker met mij, mijnheer”, drong de koopman aan, „als ik u eens driehonderd gulden neertelde, zoudt gij dan nog niet besluiten kunnen, mij het paard er voor af te staan?”

„Wat maal ik om uw geld!” zei de schelm onverschil-

lig; „maar daar ik zie, dat gij bijzonder op mijn paard gesteld zijt, zoo wil ik u toch een voorslag doen.”

„Laat hooren!”

„Wilt gij drie zweepslagen van mij ontvangen, dan is het paard daarna uw eigendom.”

„Ik geloof, dat gij mij voor den gek houdt — drie zweepslagen voor zulk een prachtig paard!”

„Volstrekt niet — deze heeren zijn getuigen; — zal ik maar beginnen? Zoodra gij drie slagen van mij ontvangen hebt, zijt gij eigenaar van den vos.”

„Welnu dan, — ik ben klaar”, zei de paardenkoopman.

Hij legde zich languit op eene bank neder. Uilenspiegel nam de zweep haalde dien zoo hoog op als hij kon en liet haar met zulk een geweld op den armen sukkel neerkomen, dat hij ineenkromp van pijn en allererbarmlijkst kermde.

„Wilt gij den tweeden slag ook dadelijk ontvangen?” vroeg Uilenspiegel.

„O, heer!” riep de koopman — „die pijn, — maar komaan, wat men onderneemt moet men ook volbrengen.” — En opnieuw snerpte de zweep over zijn rug, dat het bloed er uit kwam.

Kermend sprong de gekwetste op, maar dadelijk ook wierp hij zich weer neer en riep: „Ik kan 't bijna niet langer uithouden, — maar gij zijt nu toch aan den gang maak maar voort en geef mij snel den derden slag.”

„Daar zal ik voor zorgen”, zei Uilenspiegel lachend. „Ik heb mij aan geen tijd gebonden, — kom over een jaar of wat maar eens om den derden klap.”

„En de vos dan?” riep de kermende koopman.

„Dien krijgt gij, als gij den derden zweepslag van mij ontvangen hebt.”

„Heb ik dan al die verschrikkelijke pijnen te vergeefs uitgestaan?” vroeg de handelaar teleurgesteld.

„Dat is wel mogelijk”, lachte de schelm en reed weg.

Hoe Uilenspiegel zich ruimte bij 't vuur verschaft.

Op zekeren avond kwam onze held, druipnat van den regen, in een herberg aan. Het regende en stormde geweldig, en hij was blij, dat hij onder dak was. Tot zijn verdriet waren echter alle plaatsen bij 't vuur door boeren uit de buurt bezet, die daar samen een avondpraatje hielden bij een glas bier, en Uilenspiegel moest zich met een afgelegen hoekje behelpen. „Dat is een plaats voor een hond, maar niet voor mij”, bromde hij in zich zelf. „Hoe krijg ik al die boeren nu bij den haard weg?”

„Zeg eens, mijnheer de waard”, begon Uilenspiegel, „ik heb van daag een ongelukkigen dag gehad; straks, even voor de stad, heb ik mijn geldriem verloren, zoudt ge mij niet eenen knecht met eenen lantaarn kunnen medegeven, om het verlorene terug te zoeken?”

„Zoo laat nog — en dan in zulk slecht weer? Dat zal moeielijk gaan; en bovendien heb ik het zoo druk, dat ik den knecht niet kan missen; morgen vroeg kan ik u echter helpen, zoo vroeg ge wilt.”

„Als 't niet anders kan — in vredesnaam dan”, antwoordde Uilenspiegel zuchtend.

Pas hadden de boeren echter van den verloren geldriem gehoord of de een na den ander stond op, betaalde zijn gelag, en droop stilletjes af, in de hoop een goede vangst te zullen doen. Eer een half nur verlopen was, was de gelagkamer ontruimd en kon onze snaak zich naar hartelust te goed doen aan den warmen kachel.

„Ik dank u zeer”, sprak Uilenspiegel des morgens. „Ik heb voortreffelijk geslapen; maar over den geldriem behoeft ge u niet bezorgd te maken, want de boeren hebben er stellig den geheelen nacht naar gezocht en niet gevonden, om de eenvoudige reden, dat ik er geen verloren heb. Het was mij alleen maar te doen om die ellendige plaats aan 't venster tegen eene bij de kachel te kunnen verruilen.”

„Gij zijt een ellendige schelm!” antwoordde de waard, „ik moest u dadelijk weggejaagd hebben!”

„Dat zou dom geweest zijn”, zeide hij bedaard, „want dan hadt gij immers uw laatsten gast ook nog verloren.”

Hoe Uilenspiegel een' paardenkooper fopte.

Daarop begaf onze held zich naar Wismar. Hij wist, dat daar een paardenhandelaar was, die de zonderlinge gewoonte had, een paard aan de staart te trekken, en zoodoende de deugdzaamheid van 't dier te beproeven. Trok hij er haren uit, dan was dit een slecht teeken, het tegenovergestelde was een gunstig teeken. Uilenspiegel huurde nu van een koetsier een paard, dat den staart geheel verloren had. Hij wist een' paardestaart machtig te worden, dien hij door middel van hars weer aan 't geschonden dier bevestigde. Daarop ging hij er meê naar de markt. De bedoelde handelaar kwam, vroeg naar den prijs en vond dien niet onbillijk. Daarop bracht hij zijn gewoon middel weer in praktijk en — o, ongeluk, hij trok er den geheelen staart af.

„Schelm, booswicht, ellendeling!” schreeuwt Uilenspiegel, „gij bederft mijn geheele paard, dat zult gij mij vergoeden of ik klaag u oogenblikkelijk aan!”

De man was in de vaste overtuiging, dat hij het paard den staart had uitgetrokken en vreezende, dat hij er niet te best zou afkomen, bood hij den schelm vijftig gulden aan voor de aangerichte schade.

Uilenspiegel was daarmee tevreden en bracht het paard weder naar den koetsier terug, terwijl hij zich hartelijk verheugde over die goede vangst.

Kom bij mij eten, als gij kunt.

In Lüneburg, waar Uilenspiegel door zijne streken algemeen bekend was, trof hij eens een goudsmid, die er reeds lang over gedacht had, onze held eene poets te spelen. Op zekeren dag zeide hij tot Uilenspiegel: „Kom van middag bij mij eten, als gij kunt; wij hebben een heerlijk maal van daag.”

Uilenspiegel nam dadelijk dat aanbod aan, — maar toen hij 's middags aan de woning van den goudsmid kwam, vond hij alle deuren en vensters gesloten. Na lang kloppen opende de baas eindelijk een venstertje op den zolder en riep:

„Nu, kom maar als ge kunt, — kom maar!”

Uilenspiegel antwoordde niets, maar maakte dat hij wegkwam, om zich niet aan de spotzucht der voorbijgangers prijs te geven.

Des anderen daags treft hij den goudsmid op de vischmarkt, die hem eerst geducht plaagt over dien poets van gisteren, maar eindelijk toch goedgehartig tegen hem zegt:

„Nu kom dan van middag maar. Wij hebben overigens geen gasten, gij kunt alleen heel goed bij ons eten.”

Uilenspiegel nam weder het aanbod vriendelijk aan en begaf zich dadelijk naar 't huis van den goudsmid. —

Daar vindt hij vrouw en dochter druk bezig met het klaarmaken van den maaltijd.

„De baas heeft mij hierheen gezonden”, zegt hij, met de boodschap, dat gij met u beiden met eene groote mand dadelijk bij hem moest komen, om den grooten visch te halen, dien hij gekocht heeft.”

Vrouw en dochter gingen oogenblikkelijk heen, waarop Uilenspiegel gezwind alle deuren en vensters sluit en zich aan den maaltijd begeeft.

Toen de goudsmid, zijne vrouw en dochter met eene mand ziet aankomen, gaat hij snel naar haar toe en vraagt verbaasd:

„Waar wilt gij toch heen met die mand?”
 „Den grooten visch halen, dien gij gekocht hebt!”
 „Visch?... ik weet van geen visch, maar — o, nu

begrijp ik het; dat heeft die looze Uilenspiegel weer gedaan. Laat ons maar spoedig maken, dat wij te huis komen.”

En ja, toen ze bij hun huis kwamen, vonden ze alles gesloten. Na lang kloppen verscheen Uilenspiegel aan 't zoldervenstertje met eene vork in de hand en een servet over den arm.

„Goede menschen, stoort mij toch niet”, roept hij hen toe. „Gij hebt immers gezegd, dat ik hier alleen zou eten. Nu, ik ben druk bezig — het smaakt uitmuntend.”

„Maar laat ons er dan toch in”, roept de goudsmid, ziet ge dan niet, dat de lucht donker wordt en 't reeds begint te regenen?”

„Dat kan ik niet helpen” roept de oubarmhartige snaak, „ik moet eerst het eten gedaan hebben, anders kan ik immers niet alleen eten.”

Wilden ze niet kletsnat worden, dan waren ze genoodzaakt zoo lang bij de bureu eene schuilplaats te zoeken.

Eindelijk opent Uilenspiegel de deur en zegt lachende:

„Zie zoo, ik heb heerlijk gegeten. De beentjes heb ik voor u overgelaten. Eet smakelijk!” Daarop vertrok hij lachende.

Uilenspiegel veroorzaakt een' oorlog onder de melkvrouwen.

Van Lüneburg trok Uilenspiegel naar Bremen. Daar aangekomen kocht hij een groot vat en rolde het voor zich uit op de markt, waardoor hij spoedig eene menigte nieuwsgierigen om zich toe had. Midden op de markt zette hij het vat overeind en zeide tot de melkvrouwen:

„Komt hier en vult mij dit vat met uwe melk, maar onthoudt vooral goed wat en hoeveel gij er in doet.”

De melkverkoopsters, die hier eene goede gelegenheid vonden om spoedig van hunne waar af te komen, draafden allen naar de groote ton en stortten er hunne melk in, zoodat zij spoedig boordevol was.

„Houdt op, houdt op!”, riep Uilenspiegel „ik heb genoeg, — over vier weken zal ik u betalen!”

„Over vier weken!” riepen de vrouwen, „we willen dadelijk ons geld hebben.”

„Ja, dat zal moeielijk gaan”, antwoordde de schelm, „want ik heb geen stuiver in den zak; heb maar geduld, over vier weken krijgt ge uw geld.”

„Nee, nee!” riepen ze in koor, „we willen 't dadelijk hebben!”

„Ik heb u immers gezegd, dat dat niet kon, antwoordde

Uilenspiegel, maar als ge niet zoolang wilt wachten, welnu neemt dan uwe melk maar terug, ieder kent toch hare eigene wel weer, — gij hebt het immers goed onthouden?”

Als razenden vielen ze nu op de ton aan; ieder wilde de eerste wezen, ieder vreesde, dat zij te min kreeg. De een stootte de ander aan. Spoedig waren ze handgemeen: de melk stroomde over de straat, het regende klappen. De mannen mengden zich ook spoedig in 't gevecht; de politie moest tusschen beide komen. 't Was een oorverdovend geschreeuw en geraas. En intusschen zocht de stichter van al dit onheil een veilig plaatsje op, van waar hij de vechtenden in stilte uitlachte.

Uilenspiegel is milddadig zonder iets uit te geven.

Eenigen tijd daarna reed Uilenspiegel naar Hannover. Kort voor de stad kwamen hem twaalf blinden tegen.

„Van waar komt gij?” vroeg Uilenspiegel.

„Van eene begrafenis”, antwoordden de ongelukkigen, „maar wij krijgen onze belooning eerst morgen, en nu moeten wij zoolang koude en honger lijden, want wij hebben niets!”

„Ik heb medelijden met u”, zeide de deugniet, „hier hebt gij twaalf gulden, gaat naar de herberg en doet u maar eens ferm tegoed.” De schelm gaf niets, maar de één meende, dat de ander het wel ontvangen zou hebben en allen bedankten hem vriendelijk. Dadelijk begaven ze zich naar eene herberg, verhaalden den waard hun wederbaren en bestelden een' flinken maaltijd.

Toen het eten gedaan was vorderde de waard betaling, maar nu bleek het, dat geen van die arme lieden één cent had ontvangen. Goede raad was duur. De waard

werd zoo boos, dat hij de ongelukkigen in den ledigen paardenstal opsloot en hun verzekerde, dat ze niet vrijkwamen, voor ze hem betaalden, want hij vooronderstelde, dat ze hem bedrogen hadden.

Spoedig daarna kwam ook Uilenspiegel in die herberg. Hij hoorde het geklaag en gezucht der ongelukkigen in den paardenstal, kreeg medelijden en besloot om hen te helpen, ofschoon hij hunne schuld evenmin kon betalen als zij zelf.

„Wat is dat toch voor een ellendig gejammer in den stal?” vroeg hij den waard.

„Ja, waarde heer, men heeft mij van morgen mooi beet gehad”, zeide hij en vertelde Uilenspiegel de geheele historie.

„Ik heb medelijden met hen”, zeide de schalk en zou gaarne zien, dat ze bevrijd werden. Indien er iemand was, die borg voor hen zei, zoudt gij ze dan willen loslaten?”

„Welzeker!” zei de waard, „het is mij om 't geld te doen en niet om de blinden!”

„Dat zal ik eens rondkijken!” zei Uilenspiegel en vertrok. Hij ging naar den pastoor van 't dorp en vertelde hem, dat de waard door den duivel bezeten was en verzocht hem dringend, dien daarvan te verlossen.

„Goed, goed”, zeide de pastoor, „ik zal het gaarne doen, maar dergelijke zaken moeten nooit met overijling geschieden, ik zal overmorgen komen en hem helpen.”

„Maar de vrouw maakt zich erg ongerust en angstig, mag ik dan straks met haar hier terug komen, opdat zij het blijde bericht uit uwen mond zelf hoort?” De pastoor stemde toe.

Uilenspiegel spoedde zich weer naar den hardvochtigen

waard en vertelde hem, dat de pastoor borg gezegd had voor de blinden. Dat scheen hem ongeloofelijk.

„Welnu”, zei Uilenspiegel „laat uwe vrouw maar meegaan, dan kan zij 't zelf hooren. En dit gebeurde. De pastoor wandelde in den tuin, en daar hij niet gaarne gestoord wilde worden, riep hij de vrouw reeds van verre toe:

„Wees maar gerust, ik zal overmorgen komen en u helpen!

De vrouw meende, dat dit gezegde betrekking had op de betaling en was te vreden. Haar man was nu ook gerust gesteld en liet de blinden vrij, waarop Uilenspiegel eveneens vertrok. Maar toen een paar dagen daarna de waard naar den pastoor ging om de verschuldigde som in te vorderen en deze meende, dat hij iemand voor zich had, die door den duivel bezeten was, gaf dit aanleiding tot een allerkluchtigst tooneel. De waard vorderde zijn geld en de pastoor was druk met zijn bezweringsformulier in de weer, totdat ze eindelijk begrepen, dat ze beiden ter prooi geweest waren van een' listigen bedrieger.

Uilenspiegel gaat het venster uit en in.

Te Hamburg in een wijnhuis trof Uilenspiegel een' barbier, waarmede hij een gesprek aanknoopte, terwijl hij zich ook voor barbier uitgaf.

„Wilt gij bij mij dienen?” vroeg de barbier, „gij bevalt mij bijzonder.”

„O, ja”, antwoordde Uilenspiegel.

„Welnu ga dan maar dadelijk naar mijne werkplaats. Ziet gij dat huis daar, met dat groote dak en die twee breede vensters. Nu, ga daar maar binnen.

Uilenspiegel stapte regelrecht op het hem aangewezen huis aan en sprong door het venster de kamer binnen, tot grooten schrik van de vrouw van den barbier.

„O, goede vrouw, wees niet boos”, zeide de schelm geruststellend, „ik heb slechts gedaan, wat uw echtgenoot mij bevolen heeft, wiens knecht ik van nu af aan ben.”

„God beware ons voor zulk een knecht”, zuchtte de vrouw.

Kort daarop kwam de baas te huis en zag wat er gebeurd was. „Hoor eens”, zeide hij, „van zulke aardigheden houd ik niet. Ik zal 't u ditmaal vergeven, maar zorg, dat zoo iets niet weer gebeurt.

„Ja baas”, zeide Uilenspiegel onnoozel, ik kan 't niet helpen, maar ik ben altijd zeer stipt.”

„Nu dat is overigens zeer goed”, zei de barbier, „we zullen er maar niet meer over spreken, ik zal dadelijk de ruiten er weer in laten zetten. Hier heb ik eenige scheermessen, die een weinig roestig zijn aan de ruggen. Slijpt ze, dat ze aan de ruggen evenzoo worden als aan de snede.”

Uilenspiegel ging vlug aan 't werk. Maar hoe verwonderd stond de baas te kijken, toen hij den schelm druk bezig zag de messen ook aan den rugkant scherp te maken.

„Ondeugende, goddelooze schavuit!” riep hij, „wat doet ge nu weer? Met u is niets te beginnen. Maak maar gauw, dat ge heengaat van waar ge gekomen zijt!”

„Dat ik toch ook overal ondank moet inoogsten voor mijne stipte gehoorzaamheid”, bromde Uilenspiegel, liep naar het pas herstelde raam, sloeg bedaard de ruiten aan stukken en kroop er uit. Woedend vloog de barbier de deur uit om hem te grijpen en gevoelig te straffen, maar de schelm was reeds in veiligheid.

Hoe Uilenspiegel een pocher tot zwijgen brengt.

Uilenspiegel kwam te Eisleben in een logement aan, om daar den nacht door te brengen. Des avonds laat kwamen er ook nog drie kooplieden, die vertelden, dat ze onderweg eenen wolf gezien hadden, die hun vrij wat angst had bezorgd.

„Foei, schaamt u wat”, zeide de waard, „drie flinke kerels zijn bevreesd voor één wolf; ik zou alleen voor twee zulke beesten niet bang zijn! Een wolf, wat zou dat, ik heb wel eens heel wat anders beleefd, dan gij van avond!”

En nu ging de waard aan 't vertellen van zijne helden-

daden en zijnen moed, zoodat men, zooals men zegt, met de voeten voelen kon, dat hij leugens verhaalde.

„Komt over drie dagen maar eens weer”, zeide Uilenspiegel tot de kooplieden, „dan zullen we hem dat pochen wel afleeren!”

De kooplieden kwamen op den bepaalden tijd terug en Uilenspiegel was reeds in den herberg. Hij had in de buurt een opgestopten wolf weten te krijgen en die in de nabijheid van 't huis verborgen. Toen nu de kooplieden, de herbergier en Uilenspiegel te ruste gegaan waren, stond de laatste op, opende voorzichtig de deur en haalde den opgestopten wolf, dien hij in de kamer zette en een paar kinderschoenen in den geopenden bek stak. Daarna sloot hij de deur en begaf zich weder te bed.

Toen de kooplieden zagen, dat alles in orde was, schelden zij en riepen den waard toe, dat hij hun eene flesch wijn zou brengen.

„Dat is eene wonderlijke manier van pret maken”, zei de waard in zich zelf, „in 't bed nog wijn drinken, wie heeft het ooit gehoord!” Maar daar de kooplieden altijd prompt betaalden, wat ze verteerden, zoo riep hij toch dadelijk de meid en bestelde haar, eene flesch wijn uit den kelder te halen. De meid moest langs de kamer, waarin de heeren sliepen. Ze gluurde even naar binnen en zag den wolf staan. Ze liet van schrik de lamp uit de hand vallen, te meer nog daar ze meende, dat het monster reeds de kinderen had opgevreten, en liep weg. Voor de tweede maal schelden de kooplieden om wijn. Nu riep de waard den knecht en zeide hem:

„Ga toch eens zien, waar de meid blijft met die flesch wijn!”

Den knecht ging het echter even zoo. Ook hij keek

naar den wolf en daar hij dacht, dat de wolf de meid reeds had verslonden, koos ook hij het hazepad. Nu schelden de kooplieden voor de derde keer en nu was de waard wel genoodzaakt zelf op te staan. Bij de kamerdeur gekomen ziet hij den wolf met geopenden bek, waarin de schoenen zichtbaar zijn. Geen oogenblik twijfelt hij of de wolf heeft de meid en den knecht reeds verslonden, de schrik slaat hem om 't hart. Hij gilt

het uit van angst. „Help, help! een wolf!” schreeuwt hij. Uilenspiegel en de kooplieden springen vlug het bed uit, pakt den angstigen waard beet, die zich juist gereed maakte ook op den loop te gaan en trekken hem de kamer binnen.

„Zie eens”, zegt Uilenspiegel, „daar hebben we nu

den moedigen man, den Goliath! Voor een paar dagen beroemde hij er zich op, dat hij voor twee levende wolven niet bevreesd was en nu gilt hij van angst bij 't gezicht van een dood dier." Daarop stootte hij den opgezeten wolf omver en bevrijdde zodoende den waard van zijnen angst.

De kooplieden waren zeer in hun schik met den streek dien Uilenspiegel den waard gespeeld had, maar deze beet zich op de lippen en verwenschte in stilte den schelm, die hem zoo aan de kaak had gesteld.

Hoe Uilenspiegel zijn buurman onthaalt.

Te Zwichan trad Uilenspiegel in dienst bij een boekbindersweduwe, die nog al veel van hem hield om zijne vroolijke natuur. Ook hij hield wederkeerig van haar, zoodat zij van zijne schelmstreken verschoond bleef. Naast haar woonde echter een boer, een rechte gierigaard, waarop de schelm het altijd gemunt had.

Op eenen avond ontstal hij den vrek een lam, slachtte het en bracht het aan de huisvrouw.

„Zorg vooral dat het heerlijk gebraden wordt”, verzocht Uilenspiegel, „want van daag is het mijn verjaardag, en dien wil ik eens recht prettig vieren.”

De vrouw was daar zeer mee ingenomen, omdat zij ook bijzonder veel van een heerlijk stukje lamsvleesch hield. Intusschen ging onze held naar den buurman en zeide tot hem:

„Kom van avond bij ons eten, ik heb een heerlijk lammetje gestolen, wilt gij dat met ons oppeuzelen. Beloof mij echter, dat gij het niemand zult vertellen.”

De gierigaard gaf hem de hand er op en ging mee.

„Ik begrijp niet waarom gij dien vrekkigen buurman uitgenoodigd hebt”, zeide de buurvrouw, toen zij een oogenblik met Uilenspiegel alleen was.

„Wel, hij zal den wijn betalen, dien wij van avond zullen drinken”, zeide de schelm.

Toen allen heerlijk aan 't smullen waren, zeide Uilenspiegel tegen den buurman:

„Wel, hoe smaakt het?”

„O, heerlijk, overheerlijk, ik heb in langen tijd niet zoo lekker gegeten.”

„Ik zou er toch gaarne een goed glas wijn bij hebben”, zei de schelm. „Laat ons er om raden, wie eene flesch zal geven.”

De gierigaard was niet erg met dien voorslag ingenomen maar durfde toch ook niet weigeren. Uilenspiegel wist het zoo aan te leggen, dat hij het won en zoo hadden ze spoedig een goede flesch op tafel. Toen ze ledig was, stond de vrek snel op, uit vrees dat er anders mischien nog weer op nieuw geraden moest worden.

„Het deed mij werkelijk veel genoegen”, sprak Uilenspiegel, dat gij zoo vriendelijk waart aan mijne uitnoodiging gehoor te geven. Gij hebt mij plechtig beloofd, nooit van den diefstal te zullen spreken, daarom zal ik u nu dan ook maar zeggen van wiens lam gij gegeten hebt. Het was een heerlijk beestje uit uw schaphenhok. Gij zijt er immers niet boos om? We blijven toch even goede vrienden?”

De gierigaard verbeet zijne woede en ging heen zonder een woord te spreken, maar lang nog heeft het hem berouwd, dat hij den schelm bovendien nog op wijn had getrakteerd.

Uilenspiegel betaald met dezelfde munt.

Later vinden we Uilenspiegel terug aan den Rijn. Op zekeren dag was hij genoodzaakt een vrij langen weg te voet af te leggen. Onderweg wil hij in eene herberg een weinig uitrusten, doch de waard kan hem niet ontvangen, omdat de gelagkamer bezet is door eene bruilofspartij. „Ga daar zoo lang, onder 't venster van de keuken bij dat tafeltje zitten”, zegt de waard, „dan kunt gij den heerlijken geur van 't gebrad inademen.” Daar er niets anders op zat, vergenoegde Uilenspiegel zich met die plaats en na een poosje gezeten en eens rondgekeken te hebben of er niets voor hem te halen viel, wil hij weer vertrekken.

„Ho mannetje! dat gaat zoo niet. Eerst betalen! Denkt gij, dat gij dien heerlijken geur voor niets hebt genoten. Een goed herbergier moet van alles partij trekken.”

„Gij hebt gelijk”, zeide Uilenspiegel, haalde een stuk zilvergeld uit den zak en wierp het op tafel. „Hebt gij den klank van het geld gehoord”, vroeg de schelm. „Nu dan is 't genoeg, reuk is met klank betaald”, daarop stak hij 't geld weer in den zak en maakte, dat hij weg kwam.

In zijn haast trapte hij een magere snijder, die daar juist langs kwam op de voeten.

„Duivelsche vent!” schreeuwde deze, „denkt gij dat ik mijne beenen gestolen heb?”

„Volstrekt niet”, antwoordde Uilenspiegel lachende, „want dan zondt gij u niet zoo'n paar magere trommelstokken uitgezocht hebben.”

Uilenspiegel laat een hond de helft van 't gelach betalen.

Eenigen tijd later vinden we Uilenspiegel op nieuw in

in een herberg. Hij had daar een maaltijd besteld en was juist begonnen te eten, toen het hondje van den waardin hem onophoudelijk aan de beenen krabde, ten teeken, dat het ook iets verlangde. Uilenspiegel had niet veel lust zijn voorraad met den hond te deelen, doch de schraapzuchtige waardin zeide:

„Och geef den hond ook wat, hij is dat zoo gewoon.”

Uilenspiegel liet het zich welgevallen en gaf den hond zooveel hij lustte, waarvoor de waardin hem nu en dan met een vriendelijk lachje beloonde.

„Hoe maakt gij het als gij een gast hebt, die geen geld bij zich heeft?”

De vrouw kreeg kwaad vermoeden en zeide: „Zoo iemand moet mij 't een of ander tot pand achter laten, ik borg niemand!”

„Daar hebt gij gelijk aan”, zei Uilenspiegel.

Toen de vrouw eenige oogenblikken daarna naar de keuken ging, greep den schelm den hond, en ging er mee naar den stal, sloeg hem dood en trok hem het vel af, dat hij onder zijne jas verborg.

„Komaan laat ons afrekenen”, zeide hij daarna tot de waardin, toen die teruggekeerd was. „Wat kost die maaltijd?”

„Vier en twintig stuivers”, antwoordde de vrouw.

„Goed, hier hebt gij twaalf stuivers, de andere helft moet mijn gast betalen!”

„Uw gast? Wie is dat dan?”

„Wel uw hond! Hebt gij niet gezien, dat hij met mij gegeten heeft. Hij had echter geen geld en nu heeft hij zijn buisje uitgetrokken en tot pand achtergelaten. Hier is het!”

Met deze woorden haalde hij het hondevel te voorschijn en legde het op de tafel.

„Maar dat is immers het vel van mijn hond!” schreeuwde de vrouw.

„Zeker” zei Uilenspiegel, „ik heb hem bij het uittrekken een weinigje geholpen.

De vrouw was woedend over het schelmstuk van den slimmen vogel, maar daardoor kreeg ze haren hond niet terug.

Zoo komen de snoepers te pas.

In Keulen bestelde Uilenspiegel des middags in een herberg een boterham met een paar eieren. De waard bracht hem het verlangde op een bordje. Een paardenkooper, die dicht bij den schelm zat, bemerkte dat Uilenspiegel even omkeek, nam een ei van zijn bord en slurpte het snel leeg. Uilenspiegel merkte, dat hij gefopt was, maar was zoo verstandig er geen woord van te zeggen. „Ik zal u wel weer krijgen”, dacht hij.

's Avonds kocht hij een paar appels, braadde ze en holde daarna den eenen uit, dien hij weer geheel met doode vliegen vulde. Toen zette hij ze beide op een bordje, ging er de gelagkamer mee binnen en zette het bordje met de appels op de tafel, wel zorgende dat de met vliegen gevulde appel naar den kant van den koopman kwam te staan, die hem des middags een ei had afgekaapt. Daarop keerde hij zich om naar de keuken, alsof hij iets had vergeten en de koopman maakte van die gelegenheid gebruik. Snel greep hij den appel, die 't dichtst bij hem stond en stak hem in den mond. Gij begrijpt hoe heerlijk die vrucht smaakte. Hij wilde hem

echter niet meer uit den mond doen om niet uitgelachen te worden en slikte hem moedig door, maar pas had hij 't gedaan of hij kreeg er berouw van. „Wie weet wat die schelm er ingestopt heeft”, dacht hij. Hij maakte zich daarover erg ongerust en benauwd. „O”, zeide Uilenspiegel, „wees maar niet verlegen, vergif was er in den appel niet, alleen maar een hoopje doode vliegen. Die zullen u geen kwaad doen.”

Voorwaar een goeden troost voor den koopman, die zich reeds zoo onpasselijk gevoelde.

Uilenspiegel koopt een paard voor weinig geld.

Na lang rondreizen kwam de schelm eindelijk te Bremen. Hier ging hij naar de markt om een paard te

koopen. Na lang zoeken en vragen vond hij er eindelijk een, dat hem zeer goed aanstond. Voor negentig gulden werd hij er eigenaar van. „Ja”, zeide Uilenspiegel, „nu kan ik u de geheele som niet dadelijk betalen, hier hebt gij dertig gulden, dan blijf ik u het andere schuldig, is dat goed?”

De koopman, meenende, dat hij een' flinken boer of zoo iemand voor zich had, zeide: „O ja, dat is zeer goed!”

„Welnu, dan rijd ik maar met mijn paard weg”, zei Uilenspiegel.

„Maar wanneer krijg ik dan mijn geld?” vroeg de koopman.

„Uw geld? . . ., dat krijgt gij nooit, ik zou 't u immers schuldig blijven en als ik 't u nu betaalde, was ik 't u niet meer schuldig.

Uilenspiegel laat recepten klaar maken.

Eenigen tijd daarna trad Uilenspiegel in dienst bij een weduwnaar, wiens vrouw nog niet lang geleden was gestorven. Deze was druk bezig eenige papieren van den overledene na te zien en vond daarbij eene heele menigte recepten. „Die geef ik u”, zeide de man, „daarvan moogt gij gebruik maken zooals gij wilt.

Nadat de schelm ze had nagezien, snelde hij weg en kwam 's avonds laat met een ontzaggelijk groote mand terug.

„Waar zijt gij toch zoo lang geweest?” vroeg de baas.

„Ik heb in de apotheek gewacht!”

„In de apotheek?”

„Wel ja, gij hebt mij immers die recepten gegeven en nu heb ik daarvan gebruik gemaakt, door ze voor u gereed te laten maken!”

„Zijn dat dan altemaal medicijnen?”

„Zeker, maar het is nog slechts een klein gedeelte, maar voor tweehonderd gulden; gij zult op 't overige nog wel eenige dagen moeten wachten.”

„Gij ellendige schelm, wat hebt ge gedaan? Wat zal ik met die medicijnen uitvoeren?”

„Ja, dat weet ik niet baas”, antwoordde Uilenspiegel onnoozel.

„Daar hebt ge me nu met uwe streken twee honderd gulden schade berokkend. Maak maar gauw dat ge weg komt, anders zult ge me nog meer ongelukken veroorzaken.”

„Dat ik toch nooit iets goed kan doen! zuchtte de schalk en vertrok.

Uilenspiegels eerlijkheid in den handel.

Uilenspiegel werd nu weer paardenkooper en wist een fraai paard machtig te worden, dat hij direct naar de markt bracht om het te verkoopen.

„Wat vraagt gij voor dat paardje?” vroeg een heer.

„Honderd zestig gulden!” antwoordde Uilenspiegel.

„Kan ik op het dier vertrouwen; heeft het geen lastige gebreken?” vroeg de heer.

„Anders niet mijnheer, dan dat het niet over boomen wil gaan”, zeide de deugniet gevat.

„Denkt gij dan eat ik van plan ben over boomen te rijden, — dat is iets, dat mij niet kan schelen!”

Ze werden spoedig den koop eens en Uilenspiegel had weldra het geld in den zak.

Toen de heer het paard voor den wagen had en er mede over eene brug wilde rijden bemerkte hij, dat het dier met geen mogelijkheid er over te krijgen was. Hierover beklagde hij zich bij Uilenspiegel en verlangde zijn geld terug, maar deze antwoordde:

„Heb ik u niet gezegd, dat het paard over geen boomen wil gaan en weet gij dan niet, dat eene brug van hout gemaakt is, en het hout van de boomen komt?”

De heer was met deze uitlegging niet tevreden en klaagde Uilenspiegel aan, maar de rechters vonden het geval zoo moeilijk en twijfelachtig, dat ze er niet mee te doen wilden hebben. Zodoende bleef de schelm in 't bezit van 't geldt en de heer van 't onbruikbare paard.

Uilenspiegel geeft een geleerden doctor onderwijs.

Te Wittenberg was een geleerde doctor, die zich zoo bijzonder knap aanstelde, alsof hij het gras kon hooren groeien. Uilenspiegel bezocht eens het college, waar juist eenige moeilijke vraagstukken behandeld werden.

„Waarde doctor” sprak Uilenspiegel, „is het mij vergund u eene vraag te doen?”

„Zeker mijn zoon, spreek vrij uit!”

„Als er tien duiven op het dak dicht bij elkander zitten en ik sla er met een stok drie van dood, hoeveel blijven er dan zitten?”

„Hoe kunt gij mij zulk eene eenvoudige vraag doen”, antwoordde de doctor, „dan blijven er immers zeven zitten.”

„Dat hebt gij wel degelijk mis”, antwoorde de schelm, „want de overige duiven zullen alle verschrikt wegvliegen!”

De doctor schaamde zich, dat hij zich zoo had laten beetnemen en Uilenspiegel verliet lachend de collegezaal.

Hoe Uilenspiegel de monniken telt.

Eindelijk was de schelm al het zwerven en rondtrekken moede en verlangde hartelijk naar rust. Daarom klopte hij aan eene kloosterpoort, en den prior liet den ouden man binnen komen en nam hem in dienst daar hij verwachtte, dat hij van hem nog veel genoeg kon hebben.

„Hoor eens”, zeide de prior, „ik zal u portier maken, maar gij moet niet ieder binnen laten, die aanklopt, want dan zouden we zelf spoedig geheel kaal geplukt zijn door al die bedelaars. Laat er slechts het vierde gedeelte in, dan is het genoeg.”

Uilenspiegel plaatste zich bij de poort en weigerde iedereen den toegang, slechts om de vierde man liet hij binnengaan, zoodat spoedig een troepje monniken, die in 't klooster behoorden, buiten stonden te wachten en te schreeuwen.

„Wat doet gij toch”, riep de prior, toen hij dat geroep bemerkte, „waarom laat gij die broeders niet binnengaan?”

„Ik laat slechts het vierde gedeelte binnen, van allen die aankloppen.

„Zoo was dat niet bedoeld”, zeide de prior, „ik zie al, dat gij voor portier niet deugt. Ik zal u ander werk geven. 's Nachts moeten alle broeders naar de kerk om de mis bij te wonen, nu moet gij aan de trap gaan staan en schrijven de namen op dergenen, die naar de kerk gaan, dan kan ik des morgens nazien, wie hun plicht gedaan hebben en wie niet.”

Dat was geen plezierig baantje, maar Uilenspiegel wist zich te redden. Hij brak eenige treden uit den trap en wachtte, met een lei gewapend, de komende monniken af. Spoedig kwam er een slaapdronken de trap af strompelen, tot hij op de gebroken trede kwam. Toen tuimelde hij hals over hoofd naar beneden en Uilenspiegel schreef bedaard zijn naam op. Een tweede, een derde volgde. Kermen en jammeren geen gebrek, tot eindelijk de prior wakker werd. Hij wilde zich haastig naar beneden begeven om te zien, wat er gaande was en tuimelde eveneens naar beneden.

„Wat hebt gij gedaan ondeugende schelm?” steende de verschrikte prior.

„Och, eerwaarde heer, neem het mij niet kwalijk; ik was bang, dat ik bij 't opschrijven iemand zou overslaan als ze zoo haastig wegliepen en nu had ik immers volkomen den tijd.”

„Gij zijt een doortrapte deugniet! Maak maar gauw dat ge wegkomt, we kunnen u niet langer gebruiken!” zeide de vertoornde prior.

Uilenspiegel voldeed dadelijk aan dat bevel, daar hem het strenge geregelde leven in 't klooster volstrekt niet naar den zin was.

Uilenspiegel heeft berouw.

Te Möllen aangekomen voelde Uilenspiegel zijne krachten verminderen en achtte hij zich niet langer in staat, zich alleen te redden. Hij werd daarom bij menschlievende lieden vriendelijk opgenomen, die hem ruimschoots van 't noodige voorzagen. Ze vreesden het ergste voor hem en lieten daarom eene non bij hem roepen. Deze

sprak met hem over den dood en het leven hier na-maals.

„Ontsluit uw hart voor mij!” vermaande de non.

„Nu”, zeide Uilenspiegel, „wat ik gedaan heb is gedaan en blijft gedaan en is niet te veranderen en ik denk dat men van mij na lange lange jaren nog zal spreken. Maar over een ding heb ik toch berouw.”

„Berouw is de spons, waarmede de zonden worden uitgewischt”, troostte de non. „Is dat waarheid?”

„De zuivere waarheid”, betuigde de schelm.

„En wat is dat dan?”

„Het spijt mij dat ik niet nog meer schelmstreken uitgevoerd heb”, zeide onze held.

„O gij onzalige zoon der duisternis!” zeide de non, maakte een kruis en verliet den zieke oogenblikkelijk.

Uilenspiegels testament dood en begrafenis.

Met inspanning van alle krachten maakte Uilenspiegel eindelijk zijn testament. „Hierin bevindt zich alles, wat ik op mijne veelvuldige zwerftochten heb bijeenverzameld”, zeide hij, en wees op eene met dikke ijzeren banden beslagen kist. Het derde gedeelte krijgt mijne familie, het andere derde gedeelte de predikant en 't overige vermaak ik aan den raad der stad Möllen! Vier weken na mijnen dood moet de koffer geopend worden en mogen de rechthebbenden den inhoud verdeelen, maar ik verlang daarvoor eene eerlijke, flinke begrafenis!”

Kort daarna overleed hij.

Eenige dagen later werd hij deftig begraven, wjl iedereen meende, dat hij groote schatten had nagelaten. Toen men met de lijk-kist bij 't geopende graf was en dezelve

er in zou laten zakken, brak het touw, zoodat de kist recht overeind in 't graf kwam te staan. „Laat staan, laat staan!” riepen de omstanders, „hij is in zijn leven zonderling geweest, laat het hem nu ook zijn in den dood.” En zoo bleef Uilenspiegel recht overeind in 't graf staan.

Wat die koffer bevatte.

Vier weken na den dood van Uilenspiegel kwamen de erfgenamen bij elkander om de groote koffer te openen. Reeds hadden ze onderling veel gekibbel en gehaspel over 't verdeelen der nalatenschap. Eindelijk was dan de kist met veel moeite geopend en bevatte — — — niets dan steenen.

Dat was Uilenspiegels laatste schelmstuk!

Eene algemeene verwensching barstte er nu tegen den overledene los, allen waren vreeselijk teleurgesteld.

Nog toont men den vreemdeling te Möllen zijn graf en ofschoon geen sierlijk lijkgesteente met een hoogdravend opschrift zijn stoffelijk overschot bedekt, toch blijven zijne daden voortleven van geslacht tot geslacht en zullen blijven voortleven, zoolang er menschen op aarde zijn!

EINDE.

Bij de Uitgevers dezes zijn mede verschenen:

DE WEDEROPGESTANE UILENSPIE-

GEL met 56 plaatjes. *f* 0.70.

ERNST EN LUIM. Proza en poëzie. . *f* 0.50.

HOU DAT BEREND OM DE DOCHTER

KWAM EN DE MOUDER KREEG en twee

andere dichtstukjes in den Groninger tongval,

te zamen. *f* 0.15.

